

Ortaöğretim Tarih Derslerinde Kullanılan Görsel Materyallerin Öğrenci Akademik Başarısına Etkisi “Ankara ve Yozgat Örneği”¹

Dr. Kamuran ÖZDEMİR

Milli Eğitim-Türkiye

kamur_77@hotmail.com

Özet:

Bu çalışma “Ortaöğretim Tarih Derslerinde Kullanılan Görsel Materyallerin Öğrenci Başarısına Etkisi” ni belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini Ankara il Milli Eğitim Müdürlüğüne ve Yozgat ili Akdağmadeni ilçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaöğretim kurumlarından tesadüfi yöntemle seçilen 10. sınıflarda eğitim öğretim gören 198 öğrenci oluşturmuştur. Deney grubunda 102, kontrol grubunda 96 öğrenci yer almıştır. Araştırma Ankara ve Yozgat Akdağmadeni için toplamda 20 ders saati olarak uygulanmıştır. Araştırmanın uygulama aşaması için seçilen örnek dokümanlar, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim 10. sınıf (Lise 2) Tarih Dersi müfredatında yer alan “XVIII. Yüzyılda Değişim Ve Diploması” Ünitesinin “III. Ahmet Dönemi” başlıklı bölümün “Lale Devri” konusu kapsamında sürdürülmüştür. Nicel araştırma yöntemli olan bu çalışmada deney ve kontrol gruplu deneme deseni uygulanmıştır. Deney grubunda ilgili konu tarihsel dokümanlar kullanılarak öğrenci merkezli yaklaşımla, kontrol grubunda ders kitabı merkezli olarak deney grubunda gösterilen materyallerin düz anlatımı yapılarak geleneksel yöntemle işlenmiştir. Uygulama sürecinin sonunda deney ve kontrol grubuna işlenen konuyla ilgili araştırmacı ve konunun uzmanlarınca geliştirilen 25 maddelik akademik başarı testi uygulanmıştır. Sonuç olarak; akademik başarılar bakımından görsel materyal kullanılarak öğretim yapılan deney grubu öğrencileriyle, geleneksel yöntem kullanılarak öğretim yapılan kontrol grubu öğrencileri arasında başarı puanlarının deney grubunda anlamlı olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Tarih derslerinde görsel materyal kullanımının deney grubu öğrencilerinin akademik başarılarını artırdığı saptanmıştır. Deney grubunda öğrenci başarı puanları taşra ve merkez olma durumuna göre bir farklılık göstermemektedir. Taşrada yapılan uygulamalarda akademik başarı puanlarının deney grubunda daha yüksek olduğu belirlenmesine karşın, merkezdeki okullarda akademik başarı puanları arasında böyle bir farklılık bulunamamıştır. Görsel materyalin kullanılmadığı kontrol gruplarında ise akademik başarı puanlarının merkezde anlamlı olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Deney sınıflarında görsel materyaller kullanılarak ders yapılması öğrencilerde ilgi ve merak uyandırmış, öğretmen ile öğrenci arasındaki etkileşimi olumlu yönde artırmıştır. Görsellerle beraber ders akışı devam ettiği için öğrencinin ilgisi sunumda toplanmış, gürültü ortamı oluşmamıştır. Yapılan bu çalışma sonucunda görsel materyallerle hazırlanan etkinlikler sayesinde öğrencilerin derse karşı ilgileri artmış, dersler daha zevkli ve eğlenceli bir hal almıştır. Görsel materyaller kullanılarak yapılan sunum esnasında öğrencilere verilen görseller tanımlandığı için, öğrenciler minyatür, gravür ve resmi tanıyıp ayırt edebilmişlerdir. Görsel materyallerin kullanımıyla tarih müfredatında yer alan becerilerin daha kolay ve daha üst seviyede geliştiği tespit edilmiştir.

Keywords:Tarih öğretimi, Öğrenci merkezli yaklaşım, Geleneksel yöntem, Öğretim materyalleri, Öğrenci akademik başarı

**E-Uluslararası Eğitim
Araştırmaları Dergisi,
Cilt: 9, Sayı: 2, 2018, ss. 19-45**

DOI: 10.19160/ijer.369256

Gönderim : 20.12.2017

Kabul : 08.08.2018

ÖnerilenAtıf

Özdemir, K. (2018). Ortaöğretim Tarih Derslerinde Kullanılan Görsel Materyallerin Öğrenci Akademik Başarısına Etkisi “Ankara ve Yozgat Örneği” E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 2, 2018, ss. 19-45, DOI: 10.19160/ijer.369256

¹ Bu çalışma, Kamuran ÖZDEMİR tarafından Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde Prof. Dr. Refik TURAN danışmanlığında yürütülen “Ortaöğretim Tarih Derslerinde Kullanılan Görsel Materyallerin Öğrenci Akademik Başarı ve Tutumuna Etkisi” başlıklı doktora tezinden üretilmiş ve aynı isimle 19-21 Ekim 2017 tarihinde düzenlenen EYFOR 8’de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Öğrencilerde amaçlanan bilgi, beceri, tutum ve değerleri geliştirmede kullanılan tüm araç-gereç ve kaynaklar öğretim materyalleri kapsamına girer (Paykoç, 1991). Öğrenme ve hatırlama üzerine yapılan araştırmalar, görülen bir resmin, haritanın, filmin, ya da okunan bir kitabın % 15'inin hatırlanabileceğini savunmaktadır. Göze ve kulağa hitap eden araçlar kullanılarak ders anlatılırsa bu oran %20'ye ulaşır. Öğrenci harita, duvar resmi, poster, grafik ve elektronik araçları kendisi kullanarak bir konuyu anlatırsa öğrenme ve hatırlama %80 düzeyine çıkmaktadır (Köstüklü, 1999). Öğretim sürecinde kullanılan materyaller; soyut şeyleri somutlaştırır, ilgileri uyandırır, zamandan tasarruf sağlar, güvenli gözlem yapma imkânı sunar, farklı zamanlarda birbirleriyle tutarlı içeriğin sunulmasını sağlar, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olur, tekrar kullanılır, içeriği basitleştirerek anlaşılmasını kolaylaştırır, öğrenilen bilgilerin hatırlanma düzeyini artırır (Yalın, 1999). Tarihin doğasından kaynaklı olarak, sözel ve soyut sembollerin kullanılması, öğretim etkinliğinin azalmasında, hatırlanma düzeyinin düşük olmasında baş faktör olarak değerlendirilebilir. Tarih derslerinin tüm öğretim kademelerinde, öğrenciler tarafından sıkıcı ve zor anlaşılan bir ders şeklinde algılanmasının ve ezber dersi olarak anlaşılmasının nedeni de budur. Bugün, okulların her kademesinde yer alan Tarih derslerinden azami bir şekilde faydalanmak, birden çok öğretim stratejisi, teknik ve materyal kullanarak sağlanabilir (Şimşek, 2003). Tarih öğretiminde kullanılabilecek öğretim malzemeleri şu şekilde sınıflandırılabilir: Okuma malzemeleri, görsel-işitsel araçlar, nesneler ve modeller, çevresel kaynaklar, geziler, tarih sergileri ve sözlü tarih (Paykoç, 1991). Öğretimi ilginç ve etkili bir biçime dönüştüren görsel materyaller tarih araştırmalarında ve tarih öğretiminde önemli bir yeri vardır. Bu materyaller şu şekilde sıralanabilir: Resimler ve fotoğraflar, minyatürler, gravürler, karikatürler, haritalar, grafikler ve zaman şeritleri.

Tarih öğretiminde kullanılan materyaller arasında önemli bir yeri olan resim ve fotoğraflar işlenen dönem hakkında sözlerle anlatılması güç olan pek çok mesajı kolaylıkla verebilir (Köstüklü, 1999). Resimler her zaman tarihsel gerçeği yansıtmayabilir. Ancak, öğrencinin görsel belleğini geliştirmesi ve tarihsel olayları hayal etmesi bakımından önemlidir (Şimşek, 2003). Tarih öğretiminde kullanılan fotoğraflarsa daha çok yakın dönemle uğraşan tarihçilerin tercih ettiği bir belgedir. Fotoğraflar çekildiği dönemin tarihini içinde taşıyarak, tarihi öğrenmeye ve zihinde canlandırmaya yardımcı olurlar (Stradling, 2003). Resimsel kanıt olarak nitelenebilecek tarihsel olay kişi ya da tasvirlerinin Türk tarihi ve kültüründe en önemli örnekleri minyatürler ve gravürlerdir. Minyatür; çoğunlukla eski yazma kitaplarda görülen, ı ışık, gölge ve hacim duygusu yansıtmayan, küçük, renkli, resim sanatıdır (Türk Dil Kurumu, 1998). Türk devlet geleneği içinde birebir tasvir yapmanın yasak olmasından dolayı, resimden derinlik çıkarılarak, minyatür adı verilen tarz geliştirilmiştir (Şimşek, 2003). Minyatürler kendi aralarında siyasi, sosyal, kültürel, iktisadi ve askeri hayatla ilgili olarak sınıflandırılabilir (Uluçay, 1958). Gravürlerse Osmanlı'nın özellikle son dönemlerinde, Avrupalı seyyahların çabalarıyla taş, bakır, tahta veya çelik üzerine çizim suretiyle oluşmuştur (Şimşek, 2003).

Tarihi dönemleri aydınlatmada; görsel sanatlar içerisinde minyatür, gravür ve yağlıboya tablolar gibi çalışmaların önemli bir yeri vardır. Bu noktada Boyancı (1994)'nin yaptığı çalışma, gravür çalışmalarının önemi ortaya koyması bakımından büyük önem arz etmektedir. Bu çalışma, sanat eserlerini, dönemi tanıtan belgeler olarak ele alması ve sanat eğitiminin önemini vurgulaması açısından dikkate değerdir.

Barth ve Demirtaş (1997) ise yaptıkları çalışmayla öğrenme, hatırlama ve etkili öğretim konusunda öğretim araç ve gereçlerin öneminin büyük olduğunu; harita, küre, duvar resmi, şema, poster, grafik gibi araçları kullanan öğrencinin öğrenme oranının yükseldiğini belirlemişlerdir. Doğan (1998), yaptığı çalışmada; ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin yaklaşık yarısının Sosyal Bilgiler dersinde araç-gereç kullanmadığını, görsel ve işitsel materyallerin kullanıldığı sınıflarda derslerin daha zevkli bir şekilde işlendiğini ve öğrencilerin konuyu daha iyi

kavradıklarını belirlemiştir. Çalışmada ayrıca, Sosyal Bilgiler öğretiminde, görsel ve işitsel araç ve gereçlerin neler olduğu, bu araç ve gereçlerin niçin gerekli olduğu ve nasıl temin edilip, nasıl kullanılacağı; araç ve gereç seçimindeki ölçütlerin iyi bilinmesi halinde eğitim ve öğretimde kalitenin artacağı, daha başarılı öğrencilerin yetişeceği gibi sonuçlara da ulaşılmıştır. Babaoğlu (2017) ise eğitim öğretim sürecinde uygulamalı eğitim yapmanın öğrenci başarısını olumlu etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Öğrenci başarısını ve öğrencinin öğrenme düzeyini etkileyen etkenlerden biri de pozitif okul ve öğrenme ortamıdır. Okuldaki öğrenme ortamı üzerinde en fazla etili olan değişkenlerden biri ise okul yöneticisidir (Babaoğlu, Nalbant ve Çelik, 2017).

Vella (1999) ise çalışmasında, resimlerin analiz edilmesinde tarih bilgisine ihtiyaç duyulduğundan ve öğretmenlerin kılavuzluğunun öneminden bahsetmektedir. Çalışmada derslerde kullanılacak resimlerle ilköğretim öğrencilerinin zengin bir tarih bilgisine sahip olduğu, bundan dolayı da, görsel kaynaklara nasıl bakılacağına öğrencilere öğretilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Epstein (2001, s.235), ise yapmış olduğu çalışmada, Sosyal Bilgiler öğretiminde müzik, resim, edebiyat gibi sanat dallarından nasıl yararlanılabileceğini ve bu çalışmaların öğrencilere faydasını yaptığı okul uygulamaları ışığında anlatmaya çalışmıştır.

Altınışık (2001), yaptığı araştırmada çoklu ortamda ders gören öğrenci grubunun başarı puanları ile geleneksel sınıf ortamında ders gören öğrencilerin başarı puanları arasında sayısal anlamda çoklu ortamda ders gören öğrenciler lehine bir fark bulunmasına rağmen bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir sonucuna ulaşmıştır. Bir başka çalışmada Altınışık ve Orhan (2002), ilköğretim yedinci sınıf Sosyal Bilgiler dersinde, çoklu ortamın, öğrenci başarısı ve derse karşı tutum üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmanın bulguları, çoklu ortamın öğrenci başarısı ve derse karşı tutumu üzerinde, geleneksel öğretime göre bir farklılık yaratmadığını ortaya koymuştur.

Ata (2002), yaptığı çalışmayla akademik tarihçilerin ve Tarih öğretmenlerinin görsel kaynaklara yaklaşımını saptayarak, görsel kaynakların tarih öğretmeni yetiştirme programlarına yansımalarını incelemiştir. Türkiye’de ki Tarih müfredatlarının ve müzeciliğin gelişimine değinerek, müzelerin, tarihi mekânların, görsel kaynakların sınırlı kullanımına dikkat çekmiştir. Türkiye’deki mevcut durumu tarihi perspektif içinde ele alarak, müzelerdeki resim, minyatür ve gravür eserlerinin envanterini ve bu kaynakların nasıl kullanılacağına örneklerini vermiştir. Resimsel kanıta dayalı tarih öğretimin nasıl yapılması gerektiği üstünde durmuştur. Ata yaptığı çalışmada, Türkiye’deki müzelerin yapısı ve okul ders programları göz önüne getirildiğinde müze eğitiminin, sadece sanat eğitimi çerçevesinde değil, Tarih öğretimi bağlamında da ele alınması gerektiği fikrini ortaya koymuştur (Ata, 2002, s. 17).

Özdemir (2006), tarafından yapılan çalışmanın sonucunda ilköğretim Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler ders kitaplarının tarih ünitelerinde kullanılan resim, fotoğraf, minyatür ve gravürlerin metni yansıtmadığı, ünite hedeflerine dikkat edilmediği, öğrencilerin ilgisini çekecek düzeyde olmadığı, resimlerin birbirlerini tamamlar nitelikte olmadığı, sayfa düzeni, baskı kalitesi, renk uyumu açısından bilimsel ölçülere uymadığı görülmüştür. Genel olarak yayınevleri farklı olmasına rağmen ders kitaplarında aynı resimlerin kullanıldığı, aynı yayınevinin farklı düzeylerdeki sınıflarda aynı konularda aynı resimleri kullandıkları belirlenmiştir. Karikatürün ise hiçbir ders kitabında kullanılmadığını tespit etmiştir.

Tutaysalgır (2006), tarafından yapılan araştırmanın sonucunda çoklu ortam kullanılarak ders işlenen sınıftaki öğrenci başarısı ile geleneksel yöntemler kullanılarak ders işlenen sınıftaki öğrenci başarısı arasında anlamlı bir farkın olduğu ortaya konmuştur. Öğrencilerin Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi dersinde öğrenme stratejilerini kullanıp kullanmama durumlarının akademik başarıları üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik olarak yaptığı araştırmada Tay (2007), elde ettiği bulgulara göre öğrenme stratejileri öğretiminin yapıldığı öğrencilerin, geleneksel öğretim yapılan öğrencilere göre daha başarılı olduklarını belirlemiştir. Ioannou ve diğerleri (2007), tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre öğretim materyali kullanımı metin

kullanımına göre istatistikî olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır. Buna rağmen öğretim materyali kullanan grupta yer alan öğrenciler metin grubunda yer alan öğrencilere göre daha fazla bilgi edinmiş, öğretim etkinliğine karşı daha etkili tutum geliştirmiş, ek olarak daha fazla materyal kullanmışlardır.

Erdoğan (2007), tarafından yapılan çalışmada tarihsel düşünme evrelerinin yalnızca öğrencilere ait söylemler (sözlü-yazılı) üzerinden değil; söylemleri çizgilere taşıyan resimler üzerinden de okunabildiğini görmüştür. Öğrencilere ait görsel imgeler, sadece öğrencilerin bilgi ve hatırlama düzeylerine ilişkin değerlendirmeler sunmamış, aynı zamanda analiz ve sentezler sunan öğeleri de barındırmıştır (Erdoğan, 2007, s. 472). Işık (2008) yaptığı araştırmada, ortaöğretim tarih derslerinde doküman kullanılmasına bağlı olarak öğrencilerin tarihsel düşünme becerilerinin gelişimi ve akademik başarılarının artmasına değinmiştir. Nicel bulgular sonucunda; akademik başarılar bakımından tarihsel doküman kullanılarak öğretim yapılan deney grubu öğrencileriyle, geleneksel yöntemin kullanılarak ders kitabıyla öğretim yapılan kontrol grubu öğrencileri arasında deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Nitel bulgular sonucunda; tarih derslerinde tarihsel dokümanların kullanılmasının, deney grubu öğrencilerinin tarihsel düşünme becerilerine kontrol grubu öğrencilerine göre olumlu anlamda daha fazla etki ettiği belirlenmiştir.

Akbaba (2009) tarafından yapılan çalışmanın sonundadeney grubundaki öğrenciler, çoklu ortamda hazırlanan etkinlikler sayesinde daha iyi öğrendiklerini, bilgilerinin kalıcı olduğunu, derslerin tekdüzelikten kurtulduğunu, derse karşı ilgilerinin arttığını, kendi hızlarına göre çalışabildiklerini, ders kitabına ve öğretim elemanına bağımlılıklarının azaldığını, bilgilerin farklı kaynaklarla desteklenebildiğini ve üst düzey düşünme becerilerinin geliştiğini belirtmişlerdir. Çoklu ortam uygulamalarına yönelik olumsuz görüşler ise çoklu ortamla ders işleme sürecinde öğretmen-öğrenci etkileşiminin yeterli olmadığı ve sınıf atmosferinden uzaklaşıldığı yönündedir. Deney ve kontrol grupları arasında akademik başarı durumlarının deney sonrasına anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Güngör Akıncı (2011) yaptığı çalışmada; Sosyal Bilgiler dersi Tarih öğretiminde, temsili resmin ve tarihsel düşünme becerilerinin önemi üzerinde durmuştur. Bu çalışmayla Akıncı, öğrencilerin, temsili resim kullanımıyla kronolojik düşünme becerilerini, kavrama becerilerini, tarihsel analiz ve yorum becerilerini, tarihsel sorgulamaya dayalı araştırma becerilerini, tarihî yorumlarda bulunabildikleri ve bu doğrultuda "tarih"i anlama becerilerini geliştirebildiklerini; öğrencileri tarihinin zihinsel alışkanlıklarını kullanmaya yönlendirdiği tespit etmiştir. Öğrencilerin, sosyal bilgiler ders kitaplarındaki bilgiler ile temsili resimler arasında bağlantı kurarak, tarihsel anlatıları yeniden biçimlendirdikleri belirlemiştir. Sosyal bilgiler öğretiminde temsili resim kullanımının, öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşimi olumlu yönde arttırdığını, sosyal bilgiler öğretiminde önemli bir öğretimsel araç-gereç olduğunu belirlemiştir. Sosyal bilgiler öğretiminde temsili resim kullanımının, öğrencilerin; üzerinde çalışma yapılan konuyu öğrenme, derse ilgiyi artırma ve anlama ve öğrenmeyi kolaylaştırma, kalıcı öğrenmeyi sağlama, derse katılımı arttırma, derse ilgiyi arttırma, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, empati kurma gibi bazı becerileri geliştirmede etkili olduğunu gözlem ve görüşme verileriyle tespit etmiştir.

Arıbaş ve Ersöz (2013), tarafından yapılan çalışmanın sonucunda öğrencilerin çoğu dönem başında dersle ilgili olumsuz düşünce ve tutuma sahipken, gerçekleştirilen proje tabanlı öğrenme sonrasında derse karşı tutum ve düşüncelerinin olumlu yönde değiştiği ortaya çıkmıştır.

Ülkemizde tarih öğretimine yönelik birtakım araştırmalar yapılmıştır. Yapılan literatür taramasında, ortaöğretim kurumlarında Tarih derslerinde görsel materyal kullanılmasının öğrenci akademik başarı ve tutumuna etkisi ile ilgili bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Araştırma ortaöğretim Tarih derslerinin konularıyla ilgili yapılan çalışmaların ilkinin meydana getireceği için önemlidir. Özellikle bu araştırmada görsel materyallerle ders yapılan öğrencilerle geleneksel

yöntemle ders yapılan öğrencilerin karşılaştırılmasının öğrencilerin akademik başarılarının gelişmesinde önemli bir yeri olduğu ortaya konmaya çalışılmıştır. Bundan dolayı, çalışmanın bu konuyla ilgili yapılacak diğer çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Görsel materyallerin, öğrencilerin derse karşı tutum ve ilgisini artıracak şekilde düzenlenmesi gerektiğinden, bu çalışmadan elde edilecek bulgular, müfredatın geliştirilmesinde akademisyenlere, program geliştirme uzmanlarına, ders kitabı yazarlarına, öğretmenlere yol göstermesi ve bilgi sunması açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışma "Ortaöğretim Tarih Derslerinde Kullanılan Görsel Materyallerin Öğrenci Başarısına Etkisi" ni belirlemek amacıyla merkez olarak Ankara ve taşra olarak da Yozgat illeri karşılaştırmalı olarak yapılmıştır. Bu genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

- 1) Merkez ve taşra ortaöğretim kurumlarında Tarih dersinin öğretiminde görsel materyallerin kullanıldığı deney grubu öğrencileri ile görsel materyalin kullanılmadığı kontrol grubu öğrencilerinin Tarih dersi akademik başarı test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 2) Merkez ve taşra ortaöğretim kurumlarında Tarih dersinin öğretiminde görsel materyallerin kullanıldığı deney grubu öğrencilerinin Tarih dersi akademik başarı test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 3) Merkez ve taşra ortaöğretim kurumlarında Tarih dersinin öğretiminde görsel materyalin kullanılmadığı kontrol grubu öğrencilerinin Tarih dersi akademik başarı test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 4) Akdağmadeni ilçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaöğretim kurumlarında Tarih dersinin öğretiminde görsel materyallerin kullanıldığı deney grubu öğrencileri ile görsel materyalin kullanılmadığı kontrol grubu öğrencilerinin Tarih dersi akademik başarı test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 5) Ankara ili Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ortaöğretim kurumlarında Tarih dersinin öğretiminde görsel materyallerin kullanıldığı deney grubu öğrencileri ile görsel materyalin kullanılmadığı kontrol grubu öğrencilerinin Tarih dersi akademik başarı test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 6) Merkez vetaşraortaöğretim kurumlarında Tarih dersinin öğretiminde görsel materyallerin kullanıldığı deney grubu öğrencileri ile görsel materyalin kullanılmadığı kontrol grubu öğrencilerinin Tarih dersi akademik başarı testine verdikleri cevapların dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma modeli:

Bu araştırma, ortaöğretim Tarih derslerinde kullanılan görsel materyallerin öğrenci başarısına etkisini belirlemek amacıyla, nicel araştırma yöntemlerinden deney ve kontrol gruplu deneme deseninde gerçekleştirilmiş, son-test kontrol gruplu model uygulanmıştır (Karasar, 2003). Bu modelde, yansız atama ile oluşturulmuş deney ve kontrol grupları bulunur. Gruplara, yalnızca son-test uygulanarak deney sonu ölçme yapılır. Modelin simgesel görünümü aşağıdaki gibidir:

Tablo 1:

Test Kontrol Gruplu Model

G1	R	X	O1.2
G2	R		O2.2

Kontrol gruplu desende G1: deney grubunu, G2: kontrol grubunu, O1.2: deney grubunun başarı test ölçümlerini, O2.2: kontrol grubunun başarı testi ölçümlerini, X: deney grubundaki deneklere uygulanan bağımsız değişkeni (deneysel değişkeni), O: ölçmeyi, R: deneklerin gruplara

yansız olarak atandığını göstermektedir. Deney ve kontrol gruplarının belirlenmesinde tesadüfi yöntem kullanılmıştır. Grupların yansız atama ile oluşturulması, deney öncesi benzerliği sağlamak için yeterli sayılabilir. Böylece deney öncesi ölçmenin iç ve dış geçerlik üzerindeki olumsuz etkileri önlenir. Bu modelde, "X" in etkisi O1.2 ve O2.2 ölçmelerinin karşılaştırılmasıyla saptanır (Karasar, 2003). Test kontrol gruplu seçkisiz desen olarak da bilinen bu modelde daha önce belirlenen denek havuzundan seçkisiz atama ile biri deney, diğeri kontrol grubu olarak iki grup oluşturulur. Uygulama sürecinde etkisi test edilen deneysel işlem deney grubuna verilirken kontrol grubuna verilmez. Son olarak gruplardaki deneklerin bağımlı değişkene ait ölçümleri aynı araç ya da eş formu kullanılarak tekrar elde edilir. Deneysel işlemin etkisini görmek amacıyla deney ve kontrol gruplarının bağımlı değişkene ait ölçme sonuçları uygun teknikler kullanılarak karşılaştırılmalıdır (Büyükoztürk, Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008).

Araştırmanın deneysel modeli olarak deney grubuna görsel materyallerle sunum yapılmış, kontrol grubundaysa, ders geleneksel öğretim yöntemleri kullanılarak işlenmiş, akabinde Tarih Dersi Akademik Başarı Testi uygulanmıştır. Araştırmada uygulanan deneysel modelde, bağımlı değişken Tarih Dersi Akademik Başarı Testi, bağımlı değişken üzerinde etkisi incelenen deneysel işlemse, derslerin sunumunda kullanılan görsel materyaldir.

Çalışma Grubu:

Araştırma 2011-2012 Öğretim yılı ikinci döneminde uygulanmış, çalışma evrenini Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Ankara il merkezindeki ve Yozgat ili Akdağmadeni İlçesindeki ortaöğretim kurumlarında öğrenim görmekte olan 10. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Sayı fazla olduğu için örnekleme yoluna gidilmiştir. Tesadüfi yöntemle belirlenen okullar Ankara Çankaya ilçesi Cumhuriyet Anadolu Öğretmen Lisesi, Karakusunlar İMKB Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Sincan İlçesi Ersin Bacaksız Anadolu Lisesi, Özcan Sabancı Anadolu Kız Meslek Lisesi ve Kız Meslek Lisesi, Keçiören Anadolu İmam Hatip Lisesi 10. sınıf öğrencileri ile ve Yozgat Akdağmadeni ilçesi Anadolu Öğretmen Lisesi, Şöhretin Duygu Anadolu Lisesi, Kız Teknik ve Meslek Lisesi, Akdağmadeni Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, İmam Hatip Lisesi'dir. Araştırmacının okul idaresinden gerekli izinleri almasında kolaylık sağlaması ve görev yeri olması bakımından Akdağmadeni ilçesi taşra örneği olarak seçilmiştir. Anadolu öğretmen liseleri 2014-2015 eğitim öğretim yılından itibaren fen liselerine dönüştürüldüğünden Cumhuriyet Anadolu Öğretmen Lisesi, Cumhuriyet Fen Lisesi; Akdağmadeni Anadolu Öğretmen Lisesi, Kazım Karabekir Fen Lisesi adlarını almışlardır. İncelemeye esas olan isimleri yerine dönüşüm sonrasında aldıkları isimleri kullanılmıştır. Çalışma grubu Ankara için deney grubu 103, kontrol grubu 101, toplam 204 öğrenciden; Yozgat için deney grubu 97, kontrol grubu 91 toplam 188 öğrenciden oluşmuştur. Deney ve kontrol grupları grupların denliğini sağlamak üzere yansız atanmıştır. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilere hangi grupta olduklarına dair herhangi bir bilgi verilmemiş, dersin işleniş her iki sınıfta da araştırmacının kontrolünde gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2:

Ankara İli Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin Öğrenim Görmekte Oldukları Liselere Göre Dağılımı

Lise Türü	Grup					
	Deney		Kontrol		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Fen Lisesi	12	11.6	22	21.8	34	16.7
Anadolu Lisesi	22	21.4	22	21.8	44	21.6
Kız Teknik ve Meslek Lisesi	16	15.5	12	11.9	28	13.7
İmam Hatip Lisesi	24	23.3	26	25.7	50	24.5
Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	29	28.2	19	18.8	48	23.5
Toplam	103	100.0	101	100.0	204	100.0

Tablo 2'ye göre; Ankara deney grubundaki öğrencilerin 12'si (% 11.6) Fen, 22'si (% 21.4) Anadolu, 16'sı (% 15.5) Kız Teknik ve Meslek, 24'ü (% 23.3) İmam ve Hatip, 29'u (% 28.2) Teknik

ve Endüstri Meslek Liseleri'nde; kontrol grubundaki öğrencilerin 22'si (% 21.8) Fen, 22'si (% 21.8) Anadolu, 12'si (% 11.9) Kız Teknik ve Meslek, 26'sı (% 25.7) İmam ve Hatip, 19'u (% 18.8) Teknik ve Endüstri Meslek Liseleri'nde öğrenim görmektedir.

Tablo 3:

Akdağmadeni İlçesi Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin Öğrenim Görmekte Oldukları Liselere Göre Dağılımı

Lise Türü	Grup					
	Deney		Kontrol		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Fen Lisesi	28	28.9	27	29.7	55	29.2
Anadolu Lisesi	16	16.5	14	15.4	30	16
Kız Teknik ve Meslek Lisesi	22	22.7	20	22	42	22.3
İmam Hatip Lisesi	17	17.5	16	17.5	33	17.6
Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	14	14.4	14	15.4	28	14.9
Toplam	97	100.0	91	100.0	188	100.0

Tablo 3'e göre; Akdağmadeni ilçesi deney grubundaki öğrencilerin 28'i (% 28.9) Fen, 16'sı (% 16.5) Anadolu, 22'si (%22.7) Kız Teknik ve Meslek, 17'si (% 17.5) İmam ve Hatip, 14'ü (% 14.4) Teknik ve Endüstri Meslek Liseleri'nde; kontrol grubundaki öğrencilerin 27'si (% 29.7) Fen, 14'ü (% 15.4) Anadolu, 20'si (% 22) Kız Teknik ve Meslek, 16'sı (% 17.5) İmam ve Hatip, 14'u (% 15.4) Teknik ve Endüstri Meslek Liseleri'nde öğrenim görmektedir.

Geçerlik ve Güvenirlik:

Akademik başarı testinin kapsam geçerliliği için alınan uzman görüşleri yeterlidir. Çalışma süresince uygulanan ölçekler öğrenciler tarafından içtenlikle yanıtlanmıştır. Araştırmada öğrenci başarısını ölçmeye dönük örneklerin araştırmanın amacını ortaya koyacak nitelikte olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın deneysel işlem sürecinde, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin kontrol altına alınamayan dış etkenlerden aynı derecede etkilendikleri düşünülmektedir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ders dışı zamanlarda, deneysel işlem konusunda yapılan uygulamalarla ilgili iletişime geçerek birbirlerini etkilemedikleri varsayılmaktadır.

Araştırmacının Rolü:

Bu araştırma ortaöğretim Tarih derslerinde kullanılan görsel materyallerin öğrenci başarısına etkisini saptama ile sınırlandırılarak, görsel materyallerin merkez ve taşra öğrencilerinin başarısına etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada ölçüt alınan "başarı testi" nin soruları ilgili konuya yönelik olarak belirlenmiştir. Deneysel işlemin uygulamasına başlanmadan önce araştırmada kullanılacak Tarih Dersi Akademik Başarı Testi uygulama sürecinin içeriği, deney grubunda kullanılacak görsel materyaller uzman görüşlerine de başvurularak araştırmacı tarafından hazır hale getirilmiştir. Deneysel çalışmanın başında Milli Eğitim Bakanlığı'ndan gerekli izinler alınmıştır.

Öğretim materyali tasarlama sürecinin ilk aşamasında müfredata uygun materyallerin hazırlanabilmesi için içerikteki konularla ilişkili metin, fotoğraf, resim, minyatür, gravür ve belgelerden oluşan bir arşiv oluşturulmuştur. MEB Ortaöğretim 10. sınıf Tarih Dersi müfredatında yer alan "XVIII. Yüzyılda Değişim ve Diplomasi" Ünitesinin "III. Ahmet Dönemi" başlıklı bölümü "Lale Devri" konularının anlatıldığı metinler Ortaöğretim 10. sınıf Tarih ders kitabından (Genç, Cazgır, Türedi, Çelik ve Genç, 2009), "Osmanlı İmparatorluğu'nda Askeri İsyanlar ve Darbeler" (Afyoncu, Demir ve Önal, 2010) ve "Lale Devri" (Altınay, 1973) adlı kitaplardan, "Ressam Vanmour'un tablolarında Hollandalı elçi Cornelis Calcoen" (Erbay, 1999) adlı makaleden, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi "Lale Devri" maddesinden, tr.wikipedia.org, [estambul](http://estambul.com), www.os-ar.com/levni adlı internet hesaplarından alınmış, çeşitli düzenlemelerden sonra öğretim

materyaline dâhil edilmiştir. İçerikle ilgili basılı görsel materyaller konu ile ilgili kaynaklar incelenerek, çoğunlukla tarama yöntemiyle dijital ortama aktarılmış, konu içeriklerine göre tasnif edilmiş, yazılı ve görsel materyallerin hazırlanması işlemi Microsoft Power Pointle gerçekleştirilmiştir. Hazırlanan görsel materyallere uygun olarak uygulama sonrasında kullanmak üzere bir Tarih Dersi Akademik Başarı Testi hazırlanmıştır. Başarı Testi soruları için Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri bölümünde görev yapan öğretim üyelerinin uzman görüşlerine başvurulmuştur. Tarih dersi akademik başarı testi geliştirilirken dersin sunumunda kullanılacak görsel materyalleri ölçmek için araştırmacı tarafından 35 soruluk bir test hazırlanmış, üç farklı Tarih öğretmenine gösterilerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Maddelerin denenmesi, ders anlatım süresinin ve test için verilecek sürenin belirlenmesi amacıyla hazırlanan test, Akdağmadeni Şöhretin Duygu Anadolu Lisesi'nde 44 öğrenciye uygulanmış, testte anlaşılması zor gelen maddelerle ilgili olarak öğretmen ve öğrenci görüşleri alınmıştır. Böylece madde güçlüğüne ve madde kolaylığına bakılarak, zaman faktörü de göz önüne alınarak soru sayısı 25'e indirilmiştir.

Uygulama yapılan okullarda dersin öğretmenlerinden alınan bilgilere göre başarı seviyeleri ve ders ortalamaları birbirine yakın biri deney biride kontrol olmak üzere iki sınıf araştırmaya alınmıştır. Uygulama sınıflarının başarı seviyeleri araştırmaya başlamadan eşit kabul edildiği için uygulama öncesi ön-test uygulanmamış, gruplara hiçbir belge verilmemiştir. Araştırmanın deney grubuna araştırmacı tarafından hazırlanan görsel materyaller kullanılarak bir sunum gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubu öğrencilerineyse bu görsel materyaller gösterilmeden ders aynen işlenmiştir. Uygulama sonunda konu ve görsellerle ilgili olarak hazırlanmış Tarih Dersi Akademik Başarı testi her iki gruba da uygulanmıştır. Deney ve Kontrol grubunun "Başarı Testi"ne verdikleri cevaplar incelenmiş, SPSS kullanılarak istatistiksel analizleri yapıldıktan sonra betimsel analiz yapılmıştır. Merkez ve taşradaki aynı lise türlerinde öğrencilerin cinsiyet dağılımı aynı olmadığı için çıkan sonuçlar cinsiyete göre yorumlanmamıştır. Yapılan istatistiksel analizler yorumlanmış ve araştırmadan elde edilen sonuçlar raporlaştırılmıştır. Uygulama sonrasında deney grubuyla, kontrol grubu arasında ne derece farklılık olduğu belirlenmeye ve başarıları ölçülmeye çalışılmıştır.

BULGULAR

Araştırmada kullanılan 25 maddelik akademik başarı testi için güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır. Teste ait KR21 değeri 0,820 olarak, KR20 değeri 0,837 olarak çok yüksek bulunmuştur. Testin değerlendirilmesinde doğru cevaplara 1, yanlış cevaplara 0 puan verilmiştir. Hesaplanan akademik başarı puanı toplamı 0-25 arasında değişmektedir. Yüksek puan akademik başarının yüksek olduğunu göstermektedir.

1. Merkez ve Taşra Ortaöğretim Kurumlarında Tarih Dersinin Öğretiminde Görsel Materyallerin Kullanıldığı Deney Grubu Öğrencileri İle Görsel Materyalin Kullanılmadığı Kontrol Grubu Öğrencilerinin Tarih Dersi Akademik Başarı Test Puanları Arasındaki Anlamlı Farklılığın Belirlenmesine Ait Bulgular ve Yorumlar

Merkez ile Taşra ortaöğretim kurumları Tarih dersi öğretiminde görsel materyal kullanılan deney grubu öğrencileri ile görsel materyal kullanılmayan kontrol grubu öğrencilerinin Tarih dersi akademik başarı test puanları arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonuçları değerleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4:

Akademik Başarı Puanlarının Grup Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Amacıyla Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Gruplar	N	\bar{x}	SS	Shx	t	Sd	p
Başarı	Kontrol Grubu	96	10,708	5,838	0,596	-5,227	196	0,000
	Deney Grubu	102	14,500	4,295	0,425			

Buna göre araştırmaya katılan grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=-5,227$; $p=0,000<0,05$). Söz konusu farklılık deney grubunun lehine gerçekleşmiştir. Deney grubunun akademik başarı ölçeğinden aldıkları puan kontrol grubuna göre anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Deney grubunda görsel materyal kullanılarak sunum yapılmasının öğrencilerin akademik başarı puanlarını artırmada daha etkili olduğu anlaşılmaktadır.

2. Merkez ve Taşra Ortaöğretim Kurumları Tarih Dersi Öğretiminde Deney Grubu Öğrencilerinin Tarih Dersi Akademik Başarı Test Puanları Arasındaki Anlamlı Farklılığın Belirlenmesine Ait Bulgular ve Yorumlar

Merkez ve taşrada Tarih dersi öğretiminde deney grubu öğrencilerinin Tarih dersi akademik başarı test puanlarının anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5:

Akademik Başarı Puanlarının Taşra ve Merkez Deney Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Amacıyla Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Gruplar	N	x	Ss	Shx	t	Sd	p
Başarı	Deney Taşra	51	14,196	4,262	0,597	-0,713	100	0,478
	Deney Merkez	51	14,804	4,350	0,609			

Tablo 5'e göre araştırmaya katılan grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,713$; $p=0,478>0,05$). Görsel materyaller kullanılarak eğitim yapılan deney grubunda öğrencinin akademik başarı seviyesi taşra ve merkez olma durumuna göre bir farklılık göstermemektedir.

3. Merkez ve Taşra Ortaöğretim Kurumları Tarih Dersi Öğretiminde Kontrol Grubu Öğrencilerinin Tarih Dersi Akademik Başarı Test Puanları Arasındaki Anlamlı Farklılığın Belirlenmesine Ait Bulgular ve Yorumlar

Merkez ve taşrada Tarih dersi öğretiminde kontrol grubu öğrencilerinin Tarih dersi akademik başarı test puanlarının anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6:

Akademik Başarı Puanlarının Taşra ve Merkez Kontrol Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Amacıyla Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Gruplar	N	x	Ss	Shx	t	Sd	p
Başarı	Kontrol Taşra	48	7,750	3,812	0,550	-5,739	94	0,000
	Kontrol Merkez	48	13,667	6,040	0,872			

Tablo 6'ya göre grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=-5,739$; $p=0,000<0,05$). Bu farklılık kontrol merkezin lehine gerçekleşmiştir. Kontrol merkezin akademik başarı ölçeğinden aldıkları puan kontrol taşraya göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin akademik başarı durumları uygulama sonrasında merkezdeki okulların lehine gerçekleşmiştir.

4. Taşra Ortaöğretim Kurumları Tarih Dersi Öğretiminde Deney İle Kontrol Grubu Öğrencilerinin Tarih Dersi Akademik Başarı Test Puanları Arasındaki Anlamlı Farklılığın Belirlenmesine Ait Bulgular ve Yorumlar

Taşra deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Tarih dersi akademik başarı test puanları arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonuçları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7:

Akademik Başarı Puanlarının Deney ve Kontrol Taşra Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Amacıyla Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Gruplar	N	x	Ss	Shx	t	Sd	p
Başarı	Kontrol Taşra	48	7,750	3,812	0,550	-7,915	97	0,000
	Deney Taşra	51	14,196	4,262	0,597			

Tablo 7’ye göre araştırmaya katılan grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=-7,915$; $p=0,000<0,05$). Bu farklılık deney taşranın lehine gerçekleşmiştir. Deney taşranın akademik başarı ölçeğinden aldıkları puan kontrol taşraya göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Deney grubunda görsel materyal kullanılarak sunum yapılmasının öğrencilerin akademik başarı puanlarını artırmada daha etkili olduğu anlaşılmaktadır.

5. Merkez Deney İle Kontrol Grubu Öğrencilerinin Tarih Dersi Akademik Başarı Test Puanları Arasındaki Anlamlı Farklılığın Belirlenmesine Ait Bulgular ve Yorumlar

Merkez deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin Tarih dersi akademik başarı test puanları arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8:

Akademik Başarı Puanlarının Kontrol ve Deney Merkez Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Amacıyla Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

	Gruplar	N	x	Ss	Shx	t	Sd	p
Başarı	Kontrol Merkez	48	13,667	6,040	0,872	-1,080	97	0,288
	Deney Merkez	51	14,804	4,350	0,609			

Tablo 8’e göre araştırmaya katılan grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,080$; $p=0,288>0,05$). Merkez okullarda deney ile kontrol grubu öğrenci akademik başarı seviyesi bir farklılık göstermemektedir. Deney ve kontrol sınıflarında dersin ardından uygulanan akademik başarı testi sonuçlarına göre hem taşra hem merkezdeki deney grubu öğrencilerinin başarı seviyesi daha yüksektir. Bu durum taşra ve merkez olma durumuna göre bir farklılık göstermemektedir. Kontrol gruplarındaysa merkez okullarının öğrencilerinin akademik başarıları daha yüksek bulunmuştur. Taşrada yapılan uygulamalarda akademik başarı deney grubu lehine gerçekleşmesine rağmen merkezdeki okullarda böyle bir farklılık bulunamamıştır.

6. Merkez ve Taşra Ortaöğretim Kurumları Tarih Dersi Öğretiminde Deney Grubu Öğrencileri İle Kontrol Grubu Öğrencilerinin Tarih Dersi Akademik Başarı Testine Verdikleri Cevapların Dağılımının Belirlenmesine Ait Bulgular ve Yorumlar

Kontrol grubunda taşra ve merkezde 48’er öğrenci olmak üzere toplam 96 öğrenci; deney grubunda taşra ve merkezde 51’er olmak üzere toplamda 102 genel toplamda 198 öğrenci Tarih dersi akademik başarı testini cevaplandırmışlardır. Araştırmada cevapları

kullanılabilir kabul edilen 198 öğrencinin tamamı akademik başarı testinin bütün sorularını cevaplandırmışlardır. Boş bıraktıkları soru olmamıştır. Soruların cevaplanma oranı % 100 dür. Tüm grupların verdikleri cevapların dağılımı Tablo 9'da gösterilmiştir. Doğru cevaplara 1, yanlış cevaplara 0 değeri verilerek testin sonuçları değerlendirilmiştir. Tablo 9'a göre testteki sorulara verilen cevaplar deney, kontrol, taşra ve merkez olma durumları aşağıdaki gibi değerlendirilmiştir.

Akademik başarı testi 1. soru ile gruplar arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($\chi^2=35,676$; $p=0,000<0,05$). Grubu kontrol taşra olanların 29'unun (%60,4) yanlış, 19'unun (%39,6) doğru; grubu kontrol merkez olanların 6'sının (%12,5) yanlış, 42'sinin (%87,5) doğru; grubu deney taşra olanların 14'ünün (%27,5) yanlış, 37'sinin (%72,5) doğru; grubu deney merkez olanların 7'si (%13,7) yanlış, 44'ünün (%86,3) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 35'i kontrol 21'i deney grubu olmak üzere toplamda 56 öğrenci yanlış cevap verirken; 61'i kontrol 81'i deney grubu olmak üzere toplamda 142 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 43'ü taşraya 13'ü merkeze; doğru cevapların 56'sı taşraya 86'si merkeze aittir. Yanlış cevaplar en çok taşrada kontrol ve deney gruplarında verilmiştir. Merkez deney ve merkez kontrol gruplarının yanlış cevap sayıları birbirine yakinken; doğru cevaplar daha fazladır.

Tablo 9:

Tarih Dersi Akademik Başarı Testine Verilen Cevapların Kontrol Taşra Merkez ve Deney Taşra Merkez Gurubu Olma Durumlarına Göre Dağılımı

		Kontrol Taşra		Kontrol Merkez		Deney Taşra		Deney Merkez		p
		n	%	n	%	n	%	n	%	
Akademik Başarı Testi Soru 1	Yanlış	29	%60,4	6	%12,5	14	%27,5	7	%13,7	$\chi^2=35,676$ $p=0,000$
	Doğru	19	%39,6	42	%87,5	37	%72,5	44	%86,3	
Akademik Başarı Testi Soru 2	Yanlış	31	%64,6	7	%14,6	8	%15,7	7	%13,7	$\chi^2=46,272$ $p=0,000$
	Doğru	17	%35,4	41	%85,4	43	%84,3	44	%86,3	
Akademik Başarı Testi Soru 3	Yanlış	20	%41,7	8	%16,7	13	%25,5	9	%17,6	$\chi^2=10,290$ $p=0,016$
	Doğru	28	%58,3	40	%83,3	38	%74,5	42	%82,4	
Akademik Başarı Testi Soru 4	Yanlış	29	%60,4	21	%43,8	27	%52,9	28	%54,9	$\chi^2=2,783$ $p=0,426$
	Doğru	19	%39,6	27	%56,2	24	%47,1	23	%45,1	
Akademik Başarı Testi Soru 5	Yanlış	24	%50,0	16	%33,3	9	%17,6	9	%17,6	$\chi^2=16,994$ $p=0,001$
	Doğru	24	%50,0	32	%66,7	42	%82,4	42	%82,4	
Akademik Başarı Testi Soru 6	Yanlış	29	%60,4	33	%68,8	28	%54,9	26	%51,0	$\chi^2=3,611$ $p=0,307$
	Doğru	19	%39,6	15	%31,2	23	%45,1	25	%49,0	
Akademik Başarı Testi Soru 7	Yanlış	30	%62,5	26	%54,2	16	%31,4	12	%23,5	$\chi^2=20,634$ $p=0,000$
	Doğru	18	%37,5	22	%45,8	35	%68,6	39	%76,5	
Akademik Başarı Testi Soru 8	Yanlış	34	%70,8	24	%50,0	27	%52,9	31	%60,8	$\chi^2=5,197$ $p=0,158$
	Doğru	14	%29,2	24	%50,0	24	%47,1	20	%39,2	
Akademik Başarı Testi Soru 9	Yanlış	34	%70,8	25	%52,1	36	%70,6	39	%76,5	$\chi^2=7,555$ $p=0,056$
	Doğru	14	%29,2	23	%47,9	15	%29,4	12	%23,5	
Akademik Başarı Testi Soru 10	Yanlış	25	%52,1	21	%43,8	22	%43,1	27	%52,9	$\chi^2=1,650$ $p=0,648$
	Doğru	23	%47,9	27	%56,2	29	%56,9	24	%47,1	
Akademik Başarı Testi Soru 11	Yanlış	27	%56,2	18	%37,5	12	%23,5	10	%19,6	$\chi^2=18,090$ $p=0,000$
	Doğru	21	%43,8	30	%62,5	39	%76,5	41	%80,4	

Akademik Başarı Testi Soru 12	Yanlış	36	%75,0	25	%52,1	11	%21,6	26	%51,0	$X^2=28,576$ $p=0,000$
	Doğru	12	%25,0	23	%47,9	40	%78,4	25	%49,0	
Akademik Başarı Testi Soru 13	Yanlış	37	%77,1	36	%75,0	41	%80,4	39	%76,5	$X^2=0,443$ $p=0,931$
	Doğru	11	%22,9	12	%25,0	10	%19,6	12	%23,5	
Akademik Başarı Testi Soru 14	Yanlış	39	%81,2	19	%39,6	40	%78,4	21	%41,2	$X^2=32,143$ $p=0,000$
	Doğru	9	%18,8	29	%60,4	11	%21,6	30	%58,8	
Akademik Başarı Testi Soru 15	Yanlış	27	%56,2	18	%37,5	14	%27,5	11	%21,6	$X^2=14,902$ $p=0,002$
	Doğru	21	%43,8	30	%62,5	37	%72,5	40	%78,4	
Akademik Başarı Testi Soru 16	Yanlış	33	%68,8	19	%39,6	21	%41,2	17	%33,3	$X^2=14,572$ $p=0,002$
	Doğru	15	%31,2	29	%60,4	30	%58,8	34	%66,7	
Akademik Başarı Testi Soru 17	Yanlış	37	%77,1	19	%39,6	21	%41,2	13	%25,5	$X^2=28,610$ $p=0,000$
	Doğru	11	%22,9	29	%60,4	30	%58,8	38	%74,5	
Akademik Başarı Testi Soru 18	Yanlış	40	%83,3	36	%75,0	31	%60,8	25	%49,0	$X^2=15,441$ $p=0,001$
	Doğru	8	%16,7	12	%25,0	20	%39,2	26	%51,0	
Akademik Başarı Testi Soru 19	Yanlış	42	%87,5	28	%58,3	20	%39,2	21	%41,2	$X^2=29,823$ $p=0,000$
	Doğru	6	%12,5	20	%41,7	31	%60,8	30	%58,8	
Akademik Başarı Testi Soru 20	Yanlış	33	%68,8	19	%39,6	25	%49,0	21	%41,2	$X^2=10,422$ $p=0,015$
	Doğru	15	%31,2	29	%60,4	26	%51,0	30	%58,8	
Akademik Başarı Testi Soru 21	Yanlış	41	%85,4	16	%33,3	3	%5,9	16	%31,4	$X^2=69,252$ $p=0,000$
	Doğru	7	%14,6	32	%66,7	48	%94,1	35	%68,6	
Akademik Başarı Testi Soru 22	Yanlış	43	%89,6	21	%43,8	15	%29,4	27	%52,9	$X^2=38,861$ $p=0,000$
	Doğru	5	%10,4	27	%56,2	36	%70,6	24	%47,1	
Akademik Başarı Testi Soru 23	Yanlış	36	%75,0	28	%58,3	31	%60,8	26	%51,0	$X^2=6,257$ $p=0,100$
	Doğru	12	%25,0	20	%41,7	20	%39,2	25	%49,0	
Akademik Başarı Testi Soru 24	Yanlış	38	%79,2	22	%45,8	27	%52,9	23	%45,1	$X^2=15,075$ $p=0,002$
	Doğru	10	%20,8	26	%54,2	24	%47,1	28	%54,9	
Akademik Başarı Testi Soru 25	Yanlış	34	%70,8	33	%68,8	39	%76,5	29	%56,9	$X^2=4,790$ $p=0,188$
	Doğru	14	%29,2	15	%31,2	12	%23,5	22	%43,1	

2. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=46,272$; $p=0,000<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 31'inin (%64,6) yanlış, 17'sinin (%35,4) doğru; grubu kontrol merkez olanların 7'sinin (%14,6) yanlış, 41'inin (%85,4) doğru; grubu deney taşra olanların 8'inin (%15,7) yanlış, 43'ünün (%84,3) doğru; grubu deney merkez olanların 7'sinin (%13,7) yanlış, 44'ünün (%86,3) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 39'u taşra 14'ü merkez olmak üzere toplamda 53 yanlış cevap verilirken; 60'ı taşra 85'i merkez olmak üzere 145 doğru cevap verilmiştir. Yanlış cevapların 39'u taşraya 14'ü merkeze aittir. Doğru cevapların 60'ı taşraya 85'i merkeze aittir. Kontrol gruplarında en çok yanlış cevap taşrada, en çok doğru cevapsa merkez grubundadır. Deney grubunda yanlış ve doğru cevap sayıları taşra ve merkezde birbirine yakındır. Ayrıca taşra deney, merkez kontrol ve merkez deney gruplarının yanlış ve doğru cevap sayıları birbirine yakındır.

3. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=10,290$; $p=0,016<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 20'sinin (%41,7) yanlış, 28'inin (%58,3) doğru; grubu kontrol merkez olanların 8'inin (%16,7) yanlış, 40'ının (%83,3) doğru; grubu deney taşra

olanların 13'ünün (%25,5) yanlış, 38'inin (%74,5) doğru; grubu deney merkez olanların 9'unun (%17,6) yanlış, 42'sinin (%82,4) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 28'i kontrol grubu 22'si deney grubu olmak üzere toplamda 50 yanlış; 68'i kontrol 80'i deney grubu olmak üzere toplamda 148 doğru cevap verilmiştir. Yanlış cevapların 33'ü taşraya 17'si merkeze aittir. Doğru cevapların 66'sı taşraya 82'si merkeze aittir. En çok yanlış cevap taşra deney ve kontrol gruplarına aitken, merkez deney ve kontrol gruplarının yanlış cevap sayıları birbirine yakındır. Deney taşra merkez ve kontrol merkezin doğru cevap sayıları da birbirine yakın bulunmuştur.

4. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,783$; $p=0,426>0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 29'unun (%60,4) yanlış, 19'unun (%39,6) doğru; grubu kontrol merkez olanların 21'i (%43,8) yanlış, 27'si (%56,2) doğru; grubu deney taşra olanların 27'si (%52,9) yanlış, 24'ünün (%47,1) doğru; grubu deney merkez olanların 28'i (%54,9) yanlış, 23'ünün (%45,1) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 50'si kontrol 55'i deney grubu olmak üzere toplamda 105 öğrenci yanlış cevap verirken; 46'sı kontrol 47'si deney grubu olmak üzere toplamda 93 öğrenci doğru cevap vermiştir. Genel olarak yanlış cevap sayısı daha çoktur. Yanlış cevapların 56'sı taşraya 49'u merkeze; doğru cevapların 43'ü taşraya 50'si merkeze aittir. Sorulara verilen yanlış ve doğru cevap sayıları deney ve kontrol gruplarında taşra ve merkezde birbirlerine paralellik göstermektedir. Deney merkezin yanlış cevap sayısı deney kontrole göre daha fazladır. Bu soruya kontrol merkez grubu diğer gruplara göre daha fazla sayıda doğru cevap vermiştir.

5. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=16,994$; $p=0,001<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 24'ünün (%50,0) yanlış, 24'ünün (%50,0) doğru; grubu kontrol merkez olanların 16'sının (%33,3) yanlış, 32'si (%66,7) doğru; grubu deney taşra olanların 9'unun (%17,6) yanlış, 42'si (%82,4) doğru; grubu deney merkez olanların 9'unun (%17,6) yanlış, 42'si (%82,4) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 40'ı kontrol 18'i deney grubu olmak üzere toplamda 58 öğrenci yanlış cevap verirken; 56'sı kontrol 84'ü deney grubu olmak üzere toplamda 140 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 33'ü taşraya 25'i merkeze aitken; doğru cevapların 66'sı taşraya 74'üye merkeze aittir. Kontrol grubu taşrada doğru ve yanlış cevap sayıları birbirine eşittir. Deney taşra ve deney merkez gruplarında da doğru ve yanlış cevap sayıları birbirine eşittir. En çok yanlış cevaplar kontrol taşra grubunda, en çok doğru cevaplar deney taşra ve deney merkez grubundadır.

6. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=3,611$; $p=0,307>0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 29'unun (%60,4) yanlış, 19'unun (%39,6) doğru; grubu kontrol merkez olanların 33'ünün (%68,8) yanlış, 15'i (%31,2) doğru; grubu deney taşra olanların 28'i (%54,9) yanlış, 23'ünün (%45,1) doğru; grubu deney merkez olanların 26'sının (%51,0) yanlış, 25'i (%49,0) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 62'si kontrol 54'ü deney grubu olmak üzere toplamda 116 öğrenci yanlış cevap verirken; 34'ü kontrol 48'i deney grubu olmak üzere toplamda 82 öğrenci doğru cevap vermiştir. Genel olarak yanlış cevapların sayısı daha çoktur. Yanlış cevapların 57'si taşraya 59'u merkeze aittir. Doğru cevapların 42'si taşraya 40'ı merkeze aittir. Yanlış cevaplar en çok taşrada kontrol ve deney gruplarında verilmiştir. Akademik başarı testine verilen yanlış ve doğru cevap sayıları taşra ve merkezde birbirine yakındır. Kontrol gruplarında deney gruplarına göre yanlış sayısı daha çok, doğru sayısı daha azdır. Deney gruplarında doğru ve yanlış sayıları birbirlerine daha yakındır. En az doğru sayısı ile kontrol merkez grubunda karşılaşılrken, en çok doğru sayısı ile deney merkez grubunda karşılaşılmıştır.

7. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=20,634$; $p=0,000<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 30'unun (%62,5) yanlış, 18'i (%37,5) doğru; grubu kontrol merkez olanların 26'sının (%54,2) yanlış, 22'si (%45,8) doğru; grubu deney taşra olanların 16'sının (%31,4) yanlış, 35'i (%68,6) doğru; grubu deney merkez olanların 12'si (%23,5) yanlış, 39'unun (%76,5) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 56'sı kontrol 28'i deney grubu olmak üzere toplamda 84 öğrenci yanlış cevap verirken; 40'ı kontrol 74'ü deney grubu olmak üzere

toplamda 114 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 46'sı taşraya 38'i merkeze aittir. Doğru cevapların 53'ü taşraya 61'i merkeze aittir. Yanlış cevaplar en çok kontrol grubunda taşraya, doğru cevaplar en çok deney grubunda merkeze aittir.

8. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=5,197$; $p=0,158>0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 34'ünün (%70,8) yanlış, 14'ünün (%29,2) doğru; grubu kontrol merkez olanların 24'ünün (%50,0) yanlış, 24'ünün (%50,0) doğru; grubu deney taşra olanların 27'si (%52,9) yanlış, 24'ünün (%47,1) doğru; grubu deney merkez olanların 31'i (%60,8) yanlış, 20'si (%39,2) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 58'i kontrol 58'i deney grubu olmak üzere toplamda 116 öğrenci yanlış cevap verirken; 38'i kontrol 44'ü deney grubu olmak üzere toplamda 82 öğrenci doğru cevap vermiştir. Bu soruya genel olarak daha çok yanlış cevap verildiği hesaplanmıştır. Yanlış cevapların 61'i taşraya 55'i merkeze aittir. Doğru cevapların 38'i taşraya 44'ü merkeze aittir. Deney ve kontrol gruplarının yanlış cevap sayıları birbirine eşittir. Doğru cevap sayılarının deney ve kontrol gruplarında birbirlerine yakın olduğu tespit edilmiştir. Kontrol merkez ve deney taşra gruplarının doğru cevap sayıları birbirine eşittir.

9. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=7,555$; $p=0,056>0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 34'ünün (%70,8) yanlış, 14'ünün (%29,2) doğru; grubu kontrol merkez olanların 25'i (%52,1) yanlış, 23'ünün (%47,9) doğru; grubu deney taşra olanların 36'sının (%70,6) yanlış, 15'i (%29,4) doğru; grubu deney merkez olanların 39'unun (%76,5) yanlış, 12'si (%23,5) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 59'u kontrol 75'i deney grubu olmak üzere toplamda 134 öğrenci yanlış cevap verirken; 37'si kontrol 27'si deney grubu olmak üzere toplamda 64 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 70'i taşraya 64'ü merkeze aittir. Doğru cevapların 29'u taşraya 35'i merkeze aittir. Bu soruya genel olarak deney ve kontrol gruplarında yanlış cevap verilmiştir. Taşra ve merkez gruplarında tarih dersi akademik başarı testine verilen yanlış ve doğru cevapların sayıları birbirlerine yakındır. Doğru cevap en çok kontrol merkez; en az deney merkez grubundadır. Yanlış cevaplamalarsa bu durumun tam tersidir. Taşra deney ve kontrol grubundaysa doğru ve yanlış cevap sayıları birbirine yakındır.

10. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,650$; $p=0,648>0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 25'i (%52,1) yanlış, 23'ünün (%47,9) doğru; grubu kontrol merkez olanların 21'i (%43,8) yanlış, 27'si (%56,2) doğru; grubu deney taşra olanların 22'si (%43,1) yanlış, 29'unun (%56,9) doğru; grubu deney merkez olanların 27'si (%52,9) yanlış, 24'ünün (%47,1) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 46'sı kontrol 49'u deney grubu olmak üzere toplamda 95 öğrenci yanlış cevap verirken; 50'si kontrol 53'ü deney grubu olmak üzere toplamda 103 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 43'ü taşraya 47'si merkeze aittir. Doğru cevapların 52'si taşraya 51'i merkeze aittir. Taşra ve merkez gruplarında tarih dersi akademik başarı testine verilen yanlış ve doğru cevapların sayıları birbirlerine yakındır. Kontrol merkez ve deney taşra grupları daha çok doğru cevap verirken; kontrol taşra ve deney merkez grupları daha çok yanlış cevap vermişlerdir.

11. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=18,090$; $p=0,000<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 27'si (%56,2) yanlış, 21'i (%43,8) doğru; grubu kontrol merkez olanların 18'i (%37,5) yanlış, 30'unun (%62,5) doğru; grubu deney taşra olanların 12'si (%23,5) yanlış, 39'unun (%76,5) doğru; grubu deney merkez olanların 10'unun (%19,6) yanlış, 41'i (%80,4) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 45'i kontrol 22'si deney grubu olmak üzere toplamda 67 öğrenci yanlış cevap; 51'i kontrol 80'i deney grubu olmak üzere toplamda 131 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 39'u taşraya 28'i merkeze; doğru cevapların 60'ı taşraya 71'i merkeze aittir. Merkez daha çok doğru cevap verirken, taşra daha çok yanlış cevap vermiştir. Deney taşra ve merkezin doğru cevap sayıları birbirine yakındır. Kontrol taşra daha çok yanlış cevap vermiştir.

12. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=28,576$; $p=0,000<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 36'sının (%75,0) yanlış, 12'si (%25,0) doğru; grubu kontrol merkez olanların 25'i (%52,1) yanlış, 23'ünün (%47,9) doğru; grubu deney

taşra olanların 11'i (%21,6) yanlış, 40'ının (%78,4) doğru; grubu deney merkez olanların 26'sının (%51,0) yanlış, 25'i (%49,0) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 61'i kontrol 37'si deney grubu olmak üzere toplamda 98 öğrenci yanlış cevap verirken; 35'i kontrol 65'i deney grubu olmak üzere toplamda 100 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 47'si taşraya 51'i merkeze aittir. Doğru cevapların 52'si taşraya 48'i merkeze aittir. En çok yanlış cevap sayısı kontrol taşra grubuna aittir, en çok doğru cevap sayısı deney merkez grubuna aittir. En çok kontrol grupları yanlış cevap verirken, deney grupları en çok doğru cevabı vermiştir. Tüm grupların doğru ve yanlış cevap sayıları yarı yarıya ölçülmüştür. Doğru cevap sayısı yanlış cevap sayısından 2 fazladır. Bundan dolayı yarı yarıya olarak değerlendirilmiştir. Taşra ve merkez gruplarının yanlış ve doğru cevap sayıları birbirine yakındır.

13. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,443$; $p=0,931>0,05$). Grubu kontrol taşra olanların 37'si (%77,1) yanlış, 11'i (%22,9) doğru; grubu kontrol merkez olanların 36'sının (%75,0) yanlış, 12'si (%25,0) doğru; grubu deney taşra olanların 41'i (%80,4) yanlış, 10'unun (%19,6) doğru; grubu deney merkez olanların 39'unun (%76,5) yanlış, 12'si (%23,5) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 73'ü kontrol 80'i deney grubu olmak üzere toplamda 153 öğrenci yanlış cevap verirken; 23'ü kontrol 22'si deney grubu olmak üzere toplamda 45 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 78'i taşraya 75'i merkeze aittir. Doğru cevapların 21'i taşraya 24'ü merkeze aittir. Bu soruda yanlış cevap sayıları doğru cevap sayılarından çoktur. Bu soruya verilen yanlış ve doğru cevap sayıları kontrol ve deney gruplarında birbirine yakındır. Kontrol merkez ve deney merkez gruplarının doğru cevap sayıları birbirine eşit ve diğer gruplara göre fazladır. En çok yanlış cevabı deney taşra grubu vermiştir.

14. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=32,143$; $p=0,000<0,05$). Grubu kontrol taşra olanların 39'unun (%81,2) yanlış, 9'unun (%18,8) doğru; grubu kontrol merkez olanların 19'unun (%39,6) yanlış, 29'unun (%60,4) doğru; grubu deney taşra olanların 40'ının (%78,4) yanlış, 11'i (%21,6) doğru; grubu deney merkez olanların 21'i (%41,2) yanlış, 30'unun (%58,8) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 58'i kontrol 61'i deney grubu olmak üzere toplamda 119 öğrenci yanlış cevap verirken; 38'i kontrol 41'i deney grubu olmak üzere toplamda 79 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 79'u taşraya 40'ı merkeze aittir. Doğru cevapların 20'si taşraya 59'u merkeze aittir. Bu soruya verilen yanlış cevap sayısı doğru cevap sayılarından çoktur. En çok yanlış cevabı deney ve kontrol taşra grupları vermiştir. En çok doğru cevabı deney ve kontrol merkez grubu vermiştir.

15. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=14,902$; $p=0,002<0,05$). Grubu kontrol taşra olanların 27'si (%56,2) yanlış, 21'i (%43,8) doğru; grubu kontrol merkez olanların 18'i (%37,5) yanlış, 30'unun (%62,5) doğru; grubu deney taşra olanların 14'ünün (%27,5) yanlış, 37'si (%72,5) doğru; grubu deney merkez olanların 11'i (%21,6) yanlış, 40'ının (%78,4) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 45'i kontrol 25'i deney grubu olmak üzere 70 öğrenci yanlış cevap verirken; 51'i kontrol 77'si deney grubu olmak üzere toplamda 128 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 41'i taşraya 29'u merkeze aittir. Doğru cevapların 58'i taşraya 70'i merkeze aittir. En çok yanlış cevap kontrol taşra grubuna; en çok doğru cevap deney merkez grubuna aittir. Deney taşra ve merkez gruplarının doğru ve yanlış cevap sayıları birbirine yakındır.

16. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=14,572$; $p=0,002<0,05$). Grubu kontrol taşra olanların 33'ünün (%68,8) yanlış, 15'i (%31,2) doğru; grubu kontrol merkez olanların 19'unun (%39,6) yanlış, 29'unun (%60,4) doğru; grubu deney taşra olanların 21'i (%41,2) yanlış, 30'unun (%58,8) doğru; grubu deney merkez olanların 17'si (%33,3) yanlış, 34'ünün (%66,7) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 52'si kontrol 38'i deney grubu olmak üzere toplamda 90 öğrenci yanlış cevap verirken; 44'ü kontrol 64'ü deney grubu olmak üzere toplamda 108 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 54'ü taşraya 36'si merkeze aittir. Doğru cevapların 45'i taşraya 63'ü merkeze aittir. Bu soruda en

çok yanlış cevaba kontrol taşra grubunda; en çok doğru cevaba deney merkez grubunda rastlanmıştır. Kontrol merkez grubu ile deney taşra grubunun doğru ve yanlış cevap sayıları birbirine yakındır. En çok yanlış cevap sayısı kontrol gruplarına aitken, en çok doğru cevap sayısı deney gruplarına aittir.

17. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=28,610$; $p=0,000<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 37'si (%77,1) yanlış, 11'i (%22,9) doğru; grubu kontrol merkez olanların 19'unun (%39,6) yanlış, 29'unun (%60,4) doğru; grubu deney taşra olanların 21'i (%41,2) yanlış, 30'unun (%58,8) doğru; grubu deney merkez olanların 13'ünün (%25,5) yanlış, 38'i (%74,5) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 56'sı kontrol, 34'ü deney grubu olmak üzere toplamda 90 öğrenci yanlış cevap verirken; 40'ı kontrol, 68'i deney grubu olmak üzere toplamda 108 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 58'i taşraya, 32'si merkeze aittir. Doğru cevapların 41'i taşraya, 67'si merkeze aittir. Yanlış cevaplar en çok taşrada kontrol ve deney gruplarında verilmiştir. Bu soruda en çok yanlış cevap sayısı kontrol gruplarına; en çok doğru sayısı deney gruplarına aittir. En çok yanlış cevap sayısı kontrol taşra grubunda belirlenirken, en çok doğru cevap sayısı deney merkez grubunda belirlenmiştir. Deney taşra ve kontrol merkez gruplarının doğru ve yanlış cevap sayıları birbirine yakındır.

18. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=15,441$; $p=0,001<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 40'ının (%83,3) yanlış, 8'i (%16,7) doğru; grubu kontrol merkez olanların 36'sının (%75,0) yanlış, 12'si (%25,0) doğru; grubu deney taşra olanların 31'i (%60,8) yanlış, 20'si (%39,2) doğru; grubu deney merkez olanların 25'i (%49,0) yanlış, 26'sının (%51,0) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 76'sı kontrol 56'sı deney grubu olmak üzere toplamda 132 öğrenci yanlış cevap verirken; 20'si kontrol 46'sı deney grubu olmak üzere toplamda 66 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 71'i taşraya 61'i merkez gruplarına aittir. Doğru cevapların 28'i taşraya 38'i merkez gruplarına aittir. Yanlış cevap sayıları doğru cevaplardan daha fazladır. En çok yanlış cevap kontrol taşra grubuna, en çok doğru cevap deney merkez grubuna aittir.

19. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=29,823$; $p=0,000<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 42'si (%87,5) yanlış, 6'sının (%12,5) doğru; grubu kontrol merkez olanların 28'i (%58,3) yanlış, 20'si (%41,7) doğru; grubu deney taşra olanların 20'si (%39,2) yanlış, 31'i (%60,8) doğru; grubu deney merkez olanların 21'i (%41,2) yanlış, 30'unun (%58,8) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 70'i kontrol 41'i deney grubu olmak üzere toplamda 111 öğrenci yanlış cevap verirken; 26'sı kontrol 61'i deney grubu olmak üzere toplamda 87 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 62'si taşraya 49'u merkeze aittir. Doğru cevapların 37'si taşraya 50'si merkeze aittir. Yanlış cevap sayıları doğru cevaplardan daha fazladır. En çok yanlış cevap kontrol taşra grubuna, en çok doğru cevap deney taşra ve merkez gruplarına aittir. Deney taşra ve merkez gruplarının akademik başarısı birbirine yakındır.

20. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=10,422$; $p=0,015<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 33'ünün (%68,8) yanlış, 15'i (%31,2) doğru; grubu kontrol merkez olanların 19'unun (%39,6) yanlış, 29'unun (%60,4) doğru; grubu deney taşra olanların 25'i (%49,0) yanlış, 26'sının (%51,0) doğru; grubu deney merkez olanların 21'i (%41,2) yanlış, 30'unun (%58,8) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 52'si kontrol 46'sı deney grubu olmak üzere toplamda 98 öğrenci yanlış cevap verirken; 44'ü kontrol 56'sı deney grubu olmak üzere toplamda 100 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 58'i taşraya 40'ı merkeze aittir. Doğru cevapların 41'i taşraya 59'ü merkeze aittir. Tüm grupların doğru ve yanlış cevap sayıları yarı yarıya ölçülmüştür. Doğru cevap sayıları yanlış cevap sayılarından 2 fazladır. Bundan dolayı yarı yarıya olarak değerlendirilmiştir. Kontrol ve deney merkez gruplarının doğru ve yanlış seviyeleri birbirine yakın ve ölçülen diğer gruplar içinde daha fazladır. En çok yanlış cevabı kontrol taşra grubu verirken; en çok doğru cevap deney merkez grubuna aittir.

21. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=69,252$; $p=0,000<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 41'i (%85,4) yanlış, 7'si (%14,6) doğru; grubu kontrol merkez olanların 16'sının (%33,3) yanlış, 32'si (%66,7) doğru; grubu deney taşra olanların 3'ünün (%5,9) yanlış, 48'i (%94,1) doğru; grubu deney merkez olanların 16'sının (%31,4) yanlış, 35'i (%68,6) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 57'si kontrol 19'u deney grubu olmak üzere toplamda 76 öğrenci yanlış cevap verirken; 39'u kontrol 83'ü deney grubu olmak üzere toplamda 122 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 44'ü taşraya 32'si merkeze; doğru cevapların 55'i taşraya 67'si merkeze aittir. En çok yanlış cevap kontrol taşra grubunda; en çok doğru cevap deney taşra grubunda ölçülmüştür. Kontrol taşra ve kontrol merkez gruplarının başarı seviyesi birbirine yakındır.

22. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=38,861$; $p=0,000<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 43'ünün (%89,6) yanlış, 5'i (%10,4) doğru; grubu kontrol merkez olanların 21'i (%43,8) yanlış, 27'si (%56,2) doğru; grubu deney taşra olanların 15'i (%29,4) yanlış, 36'sının (%70,6) doğru; grubu deney merkez olanların 27'si (%52,9) yanlış, 24'ünün (%47,1) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 64'ü kontrol 42'si deney grubu olmak üzere toplamda 106 öğrenci yanlış cevap verirken; 32'si kontrol 60'ı deney grubu olmak üzere toplamda 92 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 58'i taşraya 48'i merkeze aittir. Doğru cevapların 41'i taşraya 51'i merkeze aittir. Yanlış cevap sayıları doğru cevaplardan daha fazladır. En çok yanlış cevap kontrol taşra grubuna, en çok doğru cevapsa deney taşra grubuna aittir.

23. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=6,257$; $p=0,100>0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 36'sının (%75,0) yanlış, 12'si (%25,0) doğru; grubu kontrol merkez olanların 28'i (%58,3) yanlış, 20'si (%41,7) doğru; grubu deney taşra olanların 31'i (%60,8) yanlış, 20'si (%39,2) doğru; grubu deney merkez olanların 26'sının (%51,0) yanlış, 25'i (%49,0) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 64'ü kontrol 57'si deney grubu olmak üzere toplamda 121 öğrenci yanlış cevap verirken; 32'si kontrol 45'i deney grubu olmak üzere toplamda 77 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 67'si taşraya 54'ü merkeze aittir. Doğru cevapların 32'si taşraya 45'i merkeze aittir. Yanlış cevap sayıları doğru cevaplardan daha fazladır. En çok yanlış cevap kontrol taşra grubuna, en çok doğru cevap deney merkez grubuna aittir. Kontrol merkez deney taşra gruplarının akademik başarıları birbirlerine eşit olarak belirlenmiştir.

24. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=15,075$; $p=0,002<0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 38'i (%79,2) yanlış, 10'unun (%20,8) doğru; grubu kontrol merkez olanların 22'si (%45,8) yanlış, 26'sının (%54,2) doğru; grubu deney taşra olanların 27'si (%52,9) yanlış, 24'ünün (%47,1) doğru; grubu deney merkez olanların 23'ünün (%45,1) yanlış, 28'i (%54,9) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 60'ı kontrol 50'si deney grubu olmak üzere toplamda 110 öğrenci yanlış cevap verirken; 36'sı kontrol 52'si deney grubu olmak üzere toplamda 88 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 65'i taşraya 45'i merkeze aittir. Doğru cevapların 34'ü taşraya 54'ü merkeze aittir. Yanlış cevap sayıları doğru cevaplardan daha fazladır. En çok yanlış cevap kontrol taşra, en çok doğru cevap deney merkez grubuna aittir. Kontrol merkez deney merkez gruplarının akademik başarıları birbirlerine yakın olarak belirlenmiştir.

25. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=4,790$; $p=0,188>0.05$). Grubu kontrol taşra olanların 34'ünün (%70,8) yanlış, 14'ünün (%29,2) doğru; grubu kontrol merkez olanların 33'ünün (%68,8) yanlış, 15'i (%31,2) doğru; grubu deney taşra olanların 39'unun (%76,5) yanlış, 12'si (%23,5) doğru; grubu deney merkez olanların 29'unun (%56,9) yanlış, 22'si (%43,1) doğru olduğu görülmektedir. Bu soruya 67'si kontrol 68'i deney grubu olmak üzere toplamda 135 öğrenci yanlış cevap verirken; 29'u kontrol 34'ü deney grubu olmak üzere toplamda 63 öğrenci doğru cevap vermiştir. Yanlış cevapların 73'ü taşraya 62'si merkeze; doğru cevapların 26'sı taşraya 37'si merkeze aittir. Bu soruda yanlış cevap sayıları

doğru cevaplardan daha fazladır. En çok yanlış cevap deney taşra grubuna, en çok doğru cevap deney merkez grubuna aittir. Kontrol merkez kontrol taşra gruplarının cevap sayıları birbirlerine yakındır.

4., 6., 10., 12., 15., 17., 18., 19., 22., 23. ve 24. sorular görsellere dayalı olarak sorulmuşlardır. Bu sorulara doğru cevap vermede deney gruplarında daha çok akademik başarı beklenmektedir. 4. soru da deney ve kontrol gruplarının doğru cevap sayıları birbirine yakındır. Hatta tüm gruplar içinde kontrol merkez en çok doğru cevabı vermiştir. Bu soruda tüm grupların yanlış cevap sayıları doğru cevap sayılarından fazladır. 6. soruda da yanlış cevap sayıları doğru cevap sayılarından fazladır. Bu soruya deney grupları daha çok doğru cevap vermişlerdir. 10. soruda deney ve kontrol gruplarının doğru cevapları birbirlerine yakındır. Deney grupları 3 doğru cevap kadar fazladır. 12. ve 22. sorularda en çok doğru cevap deney gruplarına ve özellikle deney taşra grubuna aittir. 15. Soruda en çok doğru cevabı deney grupları vermiştir. Deney merkez grubu 3 cevap kadar fazla doğru cevap vermiştir. 17., 18., 23. ve 24. sorularda en çok doğru cevap deney gruplarına ve özellikle deney merkez grubuna aittir. 19. soru da en çok doğru cevap deney gruplarına aittir. Deney taşra grubunun doğru cevabı deney merkez grubundan 1 doğru cevap kadar fazladır. Bu soruda da yanlış cevap sayısı doğru cevap sayısından fazladır. 22. 23. ve 24. sorularda da yanlış cevap sayıları doğru cevap sayılarından fazladır.

1., 2., 3., 5., 7., 8., 9., 11., 13., 14., 16., 20., 21. ve 25. sorularsa bilgi, analiz, sentez ve yorum gücünü ölçmek için hazırlanmış sorulardır. 1., 2., 3. sorulara merkez, ve deney grupları en çok doğru cevabı vermişlerdir. 5. soru da deney gruplarının doğru cevapları birbirine eşittir. 7., 16. ve 25. sorulara en çok deney merkez grubu doğru cevap vermiştir. 8. soru da kontrol merkez ve deney taşra gruplarının doğru cevap sayıları eşittir. 9. soru da kontrol merkez grubu en çok doğru cevabı vermiştir. 11. soruya en çok doğru cevabı deney grupları vermiştir. 13. soruda merkez gruplarının doğru cevap sayıları eşit, tüm grupların doğru cevap sayıları birbirine yakındır. 14. 20. soru da en çok doğru cevabı merkez grupları vermiştir. 21. sorudaysa en çok doğru cevap deney taşra grubuna aittir.

2., 3., 8., 10., 16., 17., 23., 24., sorularda deney taşra ve kontrol merkez grupları akademik olarak birbirine yakın başarı göstermişlerdir. Kontrol taşra deney merkez gruplarında 10. ve 13. sorularda akademik başarı birbirine yakın ölçülmüştür. Kontrol merkez ve deney merkez grupları 1., 2., 3., 12., 13., 14., 20., 21., 22. ve 24., sorular birbirlerine yakın başarı gösterirlerken; kontrol taşra ve kontrol merkez gruplarında 7., 13., 18. ve 25. sorularda başarı birbirine yakındır. Deney taşra ve deney merkez gruplarında 2., 5., 6., 7., 9., 11., 14., 18. ve 19. sorularda akademik başarı birbirine yakinken; kontrol taşra deney taşra gruplarında 9., 13., 14. ve 16. sorularda akademik başarı birbirine yakın ölçülmüştür. Yanlış cevap sayısı 4., 6., 8., 9., 13., 14., 18., 19., 22., 23., 24., 25. Sorularda doğru cevap sayısından daha çoktur. 12. ve 20. sorularda doğru ve yanlış cevaplar tüm gruplarda yarı yarıya olmuştur. Tarih dersi akademik başarı testine verilen cevapların sadece kontrol ve deney grubu olma durumlarına göre dağılımı Tablo 10'da incelenmiştir.

Tablo 10'da araştırmaya katılan öğrencilerin tarih dersi akademik başarı testi sonuçları kontrol ve deney grubu olma durumuna göre değerlendirilmiştir. Buna göre aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Akademik başarı testi 1. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=6,141$; $p=0,010<0.05$). Kontrol grubunun 35'inin (%36,5) yanlış, 61'inin (%63,5) doğru; deney grubu olanların 21'inin (%20,6) yanlış, 81'inin (%79,4) doğru olduğu görülmektedir.

2. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=15,614$; $p=0,000<0.05$). Kontrol grubunun 38'inin (%39,6) yanlış, 58'inin (%60,4) doğru; deney grubunun 15'inin (%14,7) yanlış, 87'sinin (%85,3) doğru olduğu görülmektedir.

3. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,513$; $p=0,143>0.05$). Kontrol grubunun 28'inin (%29,2) yanlış, 68'inin (%70,8) doğru; deney grubunun 22'sinin (%21,6) yanlış, 80'inin (%78,4) doğru olduğu görülmektedir.

4. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,067$; $p=0,454>0.05$). Kontrol grubunun 50'sinin (%52,1) yanlış, 46'sının (%47,9) doğru; deney grubunun 55'inin (%53,9) yanlış, 47'sinin (%46,1) doğru olduğu görülmektedir.

5. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=13,776$; $p=0,000<0.05$). Kontrol grubunun 40'inin (%41,7) yanlış, 56'sının (%58,3) doğru; deney grubunun 18'inin (%17,6) yanlış, 84'ünün (%82,4) doğru olduğu görülmektedir.

6. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,763$; $p=0,064>0.05$). Kontrol grubunun 62'sinin (%64,6) yanlış, 34'ünün (%35,4) doğru; deney grubunun 54'ünün (%52,9) yanlış, 48'inin (%47,1) doğru olduğu görülmektedir.

7. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=19,310$; $p=0,000<0.05$). Kontrol grubunun 56'sının (%58,3) yanlış, 40'inin (%41,7) doğru; deney grubunun 28'inin (%27,5) yanlış, 74'ünün (%72,5) doğru olduğu görülmektedir.

8. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,257$; $p=0,358>0.05$). Kontrol grubunun 58'i (%60,4) yanlış, 38'i (%39,6) doğru; deney grubunun 58'inin (%56,9) yanlış, 44'ünün (%43,1) doğru olduğu görülmektedir.

Tablo 10:

Tarih Dersi Akademik Başarı Testine Verilen Cevapların Kontrol ve Deney Gurubu Olma Durumlarına Göre Dağılımı

		Kontrol Grubu		Deney Grubu		p
		n	%	n	%	
Akademik Başarı Testi 1	Yanlış	35	%36,5	21	%20,6	$X^2=6,141$
	Doğru	61	%63,5	81	%79,4	$p=0,010$
Akademik Başarı Testi 2	Yanlış	38	%39,6	15	%14,7	$X^2=15,614$
	Doğru	58	%60,4	87	%85,3	$p=0,000$
Akademik Başarı Testi 3	Yanlış	28	%29,2	22	%21,6	$X^2=1,513$
	Doğru	68	%70,8	80	%78,4	$p=0,143$
Akademik Başarı Testi 4	Yanlış	50	%52,1	55	%53,9	$X^2=0,067$
	Doğru	46	%47,9	47	%46,1	$p=0,454$
Akademik Başarı Testi 5	Yanlış	40	%41,7	18	%17,6	$X^2=13,776$
	Doğru	56	%58,3	84	%82,4	$p=0,000$
Akademik Başarı Testi 6	Yanlış	62	%64,6	54	%52,9	$X^2=2,763$
	Doğru	34	%35,4	48	%47,1	$p=0,064$
Akademik Başarı Testi 7	Yanlış	56	%58,3	28	%27,5	$X^2=19,310$
	Doğru	40	%41,7	74	%72,5	$p=0,000$
Akademik Başarı Testi 8	Yanlış	58	%60,4	58	%56,9	$X^2=0,257$
	Doğru	38	%39,6	44	%43,1	$p=0,358$
Akademik Başarı Testi 9	Yanlış	59	%61,5	75	%73,5	$X^2=3,294$
	Doğru	37	%38,5	27	%26,5	$p=0,048$
Akademik Başarı Testi 10	Yanlış	46	%47,9	49	%48,0	$X^2=0,000$
	Doğru	50	%52,1	53	%52,0	$p=0,550$
Akademik Başarı Testi 11	Yanlış	45	%46,9	22	%21,6	$X^2=14,147$
	Doğru	51	%53,1	80	%78,4	$p=0,000$
Akademik Başarı Testi 12	Yanlış	61	%63,5	37	%36,3	$X^2=14,709$
	Doğru	35	%36,5	65	%63,7	$p=0,000$
Akademik Başarı Testi 13	Yanlış	73	%76,0	80	%78,4	$X^2=0,161$
	Doğru	23	%24,0	22	%21,6	$p=0,408$
Akademik Başarı Testi 14	Yanlış	58	%60,4	61	%59,8	$X^2=0,008$
	Doğru	38	%39,6	41	%40,2	$p=0,523$
Akademik Başarı Testi 15	Yanlış	45	%46,9	25	%24,5	$X^2=10,824$
	Doğru	51	%53,1	77	%75,5	$p=0,001$

Akademik Başarı Testi 16	Yanlış	52	%54,2	38	%37,3	$X^2=5,705$
	Doğru	44	%45,8	64	%62,7	$p=0,012$
Akademik Başarı Testi 17	Yanlış	56	%58,3	34	%33,3	$X^2=12,467$
	Doğru	40	%41,7	68	%66,7	$p=0,000$
Akademik Başarı Testi 18	Yanlış	76	%79,2	56	%54,9	$X^2=13,103$
	Doğru	20	%20,8	46	%45,1	$p=0,000$
Akademik Başarı Testi 19	Yanlış	70	%72,9	41	%40,2	$X^2=21,495$
	Doğru	26	%27,1	61	%59,8	$p=0,000$
Akademik Başarı Testi 20	Yanlış	52	%54,2	46	%45,1	$X^2=1,627$
	Doğru	44	%45,8	56	%54,9	$p=0,129$
Akademik Başarı Testi 21	Yanlış	57	%59,4	19	%18,6	$X^2=34,719$
	Doğru	39	%40,6	83	%81,4	$p=0,000$
Akademik Başarı Testi 22	Yanlış	64	%66,7	42	%41,2	$X^2=12,918$
	Doğru	32	%33,3	60	%58,8	$p=0,000$
Akademik Başarı Testi 23	Yanlış	64	%66,7	57	%55,9	$X^2=2,420$
	Doğru	32	%33,3	45	%44,1	$p=0,079$
Akademik Başarı Testi 24	Yanlış	60	%62,5	50	%49,0	$X^2=3,640$
	Doğru	36	%37,5	52	%51,0	$p=0,039$
Akademik Başarı Testi 25	Yanlış	67	%69,8	68	%66,7	$X^2=0,223$
	Doğru	29	%30,2	34	%33,3	$p=0,375$

9. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=3,294$; $p=0,048<0.05$). Kontrol grubunun 59'unun (%61,5) yanlış, 37'sinin (%38,5) doğru; deney grubunun 75'inin (%73,5) yanlış, 27'sinin (%26,5) doğru olduğu görülmektedir.

10. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,000$; $p=0,550>0.05$). Kontrol grubunun 46'sinin (%47,9) yanlış, 50'sinin (%52,1) doğru; deney grubunun 49'unun (%48,0) yanlış, 53'ünün (%52,0) doğru olduğu görülmektedir.

11. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=14,147$; $p=0,000<0.05$). Kontrol grubunun 45'inin (%46,9) yanlış, 51'inin (%53,1) doğru; deney grubunun 22'sinin (%21,6) yanlış, 80'inin (%78,4) doğru olduğu görülmektedir.

12. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=14,709$; $p=0,000<0.05$). Kontrol grubunun 61'inin (%63,5) yanlış, 35'inin (%36,5) doğru; deney grubunun 37'sinin (%36,3) yanlış, 65'inin (%63,7) doğru olduğu görülmektedir.

13. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,161$; $p=0,408>0.05$). Kontrol grubunun 73'ünün (%76,0) yanlış, 23'ünün (%24,0) doğru; deney grubunun 80'inin (%78,4) yanlış, 22'sinin (%21,6) doğru olduğu görülmektedir.

14. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,008$; $p=0,523>0.05$). Kontrol grubunun 58'inin (%60,4) yanlış, 38'inin (%39,6) doğru; deney grubunun 61'inin (%59,8) yanlış, 41'inin (%40,2) doğru olduğu görülmektedir.

15. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=10,824$; $p=0,001<0.05$). Kontrol grubunun 45'inin (%46,9) yanlış, 51'inin (%53,1) doğru; deney grubunun 25'inin (%24,5) yanlış, 77'sinin (%75,5) doğru olduğu görülmektedir.

16. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=5,705$; $p=0,012<0.05$). Kontrol grubunun 52'sinin (%54,2) yanlış, 44'ünün (%45,8) doğru; deney grubunun 38'inin (%37,3) yanlış, 64'ünün (%62,7) doğru olduğu görülmektedir.

17. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=12,467$; $p=0,000<0.05$). Kontrol grubunun 56'sinin (%58,3) yanlış, 40'inin (%41,7) doğru; deney grubunun 34'ünün (%33,3) yanlış, 68'inin (%66,7) doğru olduğu görülmektedir.

18. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=13,103$; $p=0,000<0.05$). Kontrol grubunun 76'sinin (%79,2) yanlış, 20'sinin (%20,8) doğru; deney grubunun 56'sinin (%54,9) yanlış, 46'sinin (%45,1) doğru olduğu görülmektedir.

19. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=21,495$; $p=0,000<0.05$). Kontrol grubunun 70'inin (%72,9) yanlış, 26'sının (%27,1) doğru; deney grubunun 41'inin (%40,2) yanlış, 61'inin (%59,8) doğru olduğu görülmektedir.

20. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=1,627$; $p=0,129>0.05$). Kontrol grubunun 52'sinin (%54,2) yanlış, 44'ünün (%45,8) doğru; deney grubunun 46'sının (%45,1) yanlış, 56'sının (%54,9) doğru olduğu görülmektedir.

21. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=34,719$; $p=0,000<0.05$). Kontrol grubunun 57'sinin (%59,4) yanlış, 39'unun (%40,6) doğru; deney grubunun 19'unun (%18,6) yanlış, 83'ünün (%81,4) doğru olduğu görülmektedir.

22. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=12,918$; $p=0,000<0.05$). Kontrol grubunun 64'ünün (%66,7) yanlış, 32'sinin (%33,3) doğru; deney grubunun 42'sinin (%41,2) yanlış, 60'ının (%58,8) doğru olduğu görülmektedir.

23. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=2,420$; $p=0,079>0.05$). Kontrol grubunun 64'ünün (%66,7) yanlış, 32'sinin (%33,3) doğru; deney grubunun 57'sinin (%55,9) yanlış, 45'inin (%44,1) doğru olduğu görülmektedir.

24. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($X^2=3,640$; $p=0,039<0.05$). Kontrol grubunun 60'ının (%62,5) yanlış, 36'sının (%37,5) doğru; deney grubunun 50'sinin (%49,0) yanlış, 52'sinin (%51,0) doğru olduğu görülmektedir.

25. soru ile grup arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($X^2=0,223$; $p=0,375>0.05$). Kontrol grubunun 67'sinin (%69,8) yanlış, 29'unun (%30,2) doğru; deney grubunun 68'inin (%66,7) yanlış, 34'ünün (%33,3) doğru olduğu görülmektedir.

Merkez ve taşra ortaöğretim kurumlarında Tarih dersi öğretiminde deney ile kontrol grubu öğrencilerinin Tarih dersi akademik başarı testi puanları araştırmaya katılan öğrencilerin akademik başarı testine verdikleri cevaplar arasındaki ilişki incelenerek sonuçları karşılaştırılmıştır. Akademik başarı testi sonuçlarına göre hem taşra hem merkezde deney grubu öğrencilerinin başarı seviyesi daha yüksektir. Kontrol gruplarında akademik başarı durumu merkez okulları lehine gerçekleşirken, taşra ve merkezdeki deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin görsel materyalin kullanıldığı deney gruplarında akademik başarı taşra ve merkezde benzerlik göstermektedir. Taşrada yapılan uygulamalarda akademik başarı deney grubu lehine gerçekleşmiştir. Merkezde yapılan uygulamalarda deney ve kontrol gruplarının akademik başarı düzeylerinde bir farklılık bulunamamıştır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmada kullanılan 25 maddelik başarı testi için güvenirlik katsayıları çok yüksek bulunmuştur. Görsel materyaller kullanılarak eğitim yapılan deney grubunda öğrenci başarı seviyesi, görsel materyal kullanılmadan eğitim yapılan kontrol gruplarına göre daha yüksektir. Deney grubunda görsel materyal kullanılarak sunum yapılmasının öğrencilerin akademik başarı puanlarını artırmada daha etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Deney sınıflarında görsel materyaller kullanılarak ders yapılması öğrencilerde ilgi ve merak uyandırmış, öğretmen ile öğrenci arasındaki etkileşimi olumlu yönde artırmıştır. Bu sonuç Güngör Akıncı'nın (2011) sonucuya örtüşürken, Akbaba'nın (2009) çoklu ortamla ders işleme sürecinde öğretmen-öğrenci etkileşiminin yeterli olmadığı şeklindeki bulgusu ile örtüşmemektedir. Bu araştırmada görsellerle beraber ders akışı devam ettiği için öğrencinin ilgisi sunumda toplanmış, gürültü ortamı oluşmamıştır. Bu sonuç Güngör Akıncı'nın sınıfta gürültülü

bir ortam meydana geldiği sonucuyla ve Akbaba'nın sınıf atmosferinden uzaklaştığı sonucuyla benzerlik göstermemektedir.

Uygulama aşamasında öğrencilerde test bulgularının sonuçlarıyla ilgili kaygılarla karşılaşmıştır. Teste verdikleri cevaplardan öğretmenlerinin haberi olmayacağı, nota dökülmeyeceği ve sadece araştırma için kullanılacağı bilgisi öğrencileri rahatlatmış ve daha doğru cevaplandırmalarına neden olmuştur. Uygulama yapılan okullarda teknolojik donanımın aynı olmadığı, bazı sınıflarda görsel sunumu kolaylaştıracak donanım mevcutken, bazı sınıflarda bu imkânların olmadığı belirlenmiştir. Hatta teknolojik donanımı olan bazı sınıflarda araç gereç eksikliğinden dolayı dersin ilk dakikalarının hazırlıkla ve araç gereç teminiyle geçmesi öğrencinin derse ilgisini soğutmakta ve bir gürültü ortamının oluşmasına neden olmaktadır. Öğretmen ancak teknik donanımı tamamladıktan sonra ders geçebilmektedir. Görsellerin kullanabilmesi için tüm okullar eşit imkanlara sahip değildir. Bu durum doğal olarak öğretmenin fiziki yetersizliklerden dolayı görsellere dayalı bir ders yapmak istememesine, öğrencilerde ise böyle bir durumun farkındalığının oluşmamasına ve derse pasif katılımlarıyla beraber dersle ilgili olumsuz tutum geliştirmesine neden olmaktadır.

Arıbaş ve Ersöz (2013) yaptıkları çalışmada öğrencilerin dersi işlemeyen önceki görüşlerini incelemişler yorumların "ezber ağırlıklı ve sıkıcı bir ders" noktasında yoğunlaştığı, bu durumun literatürle uyum gösterdiği sonucuna varmışlardır. Bu sonuç araştırmanın ilgili sonucuyla benzerlik göstermektedir. Yapılan bu çalışma sonucunda görsel materyallerle hazırlanan etkinlikler sayesinde öğrencilerin derse karşı ilgileri artmış, dersler daha zevkli ve eğlenceli bir hal almıştır. Bu sonuç, Barth ve Demirtaş'ın (1997) belirlediği öğrenme, hatırlama ve etkili öğretim konusunda öğretim araç ve gereçleri kullanan öğrencinin öğrenme oranı yükselecektir sonucuyla; Doğan'ın (1998) görsel ve işitsel materyallerin kullanıldığı sınıflarda derslerin daha zevkli işlendiği ve öğrencilerin konuyu daha iyi kavradığı sonucuyla ve Akbaba'nın çoklu ortamda hazırlanan etkinlikler sayesinde daha iyi öğrenildiği, bilgilerinin kalıcı olduğu, derslerin tekdüzeliğinden kurtulduğu, derse karşı ilgilerinin arttığı ve üst düzey düşünme becerilerinin geliştiği şeklinde ortaya koymuş oldukları sonuçlarla örtüşmektedir. Görsel materyallerin kullanımıyla tarih müfredatında yer alan becerilerin daha kolay ve daha üst seviyede geliştiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda Güngör Akıncı'nın (2011) bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Görsel materyaller kullanılarak yapılan sunum esnasında öğrencilere verilen görseller tanımlandığı için, öğrenciler minyatür, gravür ve resmi tanıyıp ayırt edebilmişlerdir.

Şahin (2000) araştırmasının sonunda, Sosyal Bilgiler dersinde çoklu ortamla öğretim yapan sınıftaki öğrencilerin başarılarının geleneksel öğretim gören gruptaki öğrencilere göre daha yüksek olduğunu bulmuştur. Keleş, Ata ve Köksal (2006), Tarih derslerinde doküman kullanılmasının lise öğrencilerinin başarısına etkisini inceledikleri araştırmanın sonucunda deney grubunun başarı düzeyindeki artış, kontrol grubuna göre daha yüksek çıkmıştır. Tutaysalgır'ın (2006) araştırmasının son test sonuçlarına bakıldığında deney grubu lehine anlamlı bir sonuç görülmektedir. Çelik'in (2007) araştırmasının sonuçlarına göre, deney grubu lehine istatistiksel olarak önemli bir farklılığın olduğu görülmüştür. Işık (2008) yaptığı çalışmada, ortaöğretim tarih derslerinde doküman kullanılmasına bağlı olarak öğrencilerin akademik başarılarının arttığını belirlemiştir. Akbaba (2009) dersi çoklu ortamla uygulamanın öğrencilerin akademik başarı puanlarını artırmada etkili olduğunu bulmuştur. Bu sonuçlar araştırmanın ilgili bulguları ile paralellik göstermektedir.

Deney grubunda öğrenci başarı seviyesi taşra ve merkez olma durumuna göre bir farklılık göstermemektedir. Kontrol grubundaki öğrenci başarıları merkez okullarında taşra okullarına göre daha yüksektir. Öğrencilerin başarı durumları merkezdeki okulların lehine gerçekleşmiştir. Bu bulgudan da anlaşılacağı üzere çevresel etmenler başarının meydana gelmesinde belirleyici olmaktadır. Taşradaki okullarda deney grubu öğrenci başarı seviyesi kontrol gruplarına göre daha yüksektir. Deney grubunda görsel materyal kullanılarak sunum yapılmasının öğrencilerin akademik başarı puanlarını artırmada daha etkili olduğu

anlaşılmaktadır. Merkezde deney ve kontrol grubu öğrenci başarı seviyeleri farklılık göstermemektedir. Taşra ve merkezdeki deney grubu öğrencilerinin başarı seviyesi daha yüksektir. Taşrada yapılan uygulamalarda başarı deney grubu lehine gerçekleşmesine rağmen merkezdeki okullarda böyle bir farklılık bulunamamıştır. Kontrol gruplarında başarı durumu merkez okulları lehine gerçekleşmiştir. Genel olarak başarı deney gruplarında ölçülmüştür. Tarih testine verilen cevaplar incelendiğinde deney taşra grubunun başarısının kontrol merkez grubuna eşit ya da yakın olduğu görülmüştür.

ÖNERİLER

- Araştırma sonucunda başarı merkez kontrol grubunun lehine bulunmuştur. Bu sonuçtan da anlaşılacağı üzere çevresel etmenler algıyı besleyerek başarı seviyesini artırmaktadır. Özellikle çevresel olarak imkânların daha dar olduğu taşrada çalışan öğretmenler derslerinde şartları zorlayarak değişik etkinliklere ve materyallere yer verirlerse imkânsızlık faktörünün etkisinin daha aza indirgenmesine, taşra öğrencilerinin farkındalığının merkezdeki öğrenciyi yakalamasına yardımcı olabilirler.
- Öğretmenler ders anlatımında kullandıkları bütün resim, fotoğraf, minyatür gravür, karikatür gibi görsel öğelerin pedagojik açıdan yeterli olmasına, kabul görmüş ressamın sanat nitelik taşıyan resimlerinin kullanılmasına dikkat etmelidirler.
- Üniversitelerde Sanat Tarihi derslerine ağırlık verilerek tablo resimlerinin, minyatürlerin ve gravürlerin açıklamaları ve tarihi özellikleri öğretmen adaylarına öğrencilikleri sırasında öğretilir.
- Öğretmenler yapacakları sınavlarda görsellere yönelik sorulara yer vermelidir.
- Görsellerin kullanımıyla ilgili öğretmen ve öğrenci görüşleri istenmelidir.

KAYNAKLAR

- Afyoncu, E., Demir, U., & Önal, A. (2010). *Osmanlı İmparatorluğu'nda askeri isyanlar ve darbeler*. İstanbul: Yeditepe.
- Akbaba, B. (2009). *Atatürk İlkeleri ve İnkılâp tarihi öğretiminde çoklu ortam kullanımının akademik başarı ve tutumlara etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Altınay, A. R. (1973). *Lale devri* (H. A. Dirioz, Haz.). Ankara: Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı.
- Altınışik, S. (2001). *Sosyal Bilgiler dersinde çoklu ortamın öğrencilerin akademik başarıları ve derse karşı tutumları üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Altınışik, S., ve Orhan, F. (2002). Sosyal bilgiler dersinde çoklu ortamın öğrencilerin akademik başarıları ve derse karşı tutumları üzerindeki etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (23), 41-49.
- Arıbaş, S., ve Ersöz, Y. (2013). Türk eğitim tarihi dersi öğretiminde farklı bir yaklaşım: resim öğretmenliği öğrencilerinin sergi çalışması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34), 760-767.
- Ata, B. (2002). *Müzelerde ve tarihi mekânlarda tarih öğretimi: tarih öğretmenlerinin müze eğitimine ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Babaoğlu, E. (2017). Yozgat'ta öğrenci başarıları: Başarı engelleri ve başarıyı artırmak için yapılabilecekler, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(37), 23-40.
- Babaoğlu, E., Nalbant, A. ve Çelik, E. (2017). Okul başarısına okul yöneticisinin etkisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 93-109.
- Barth, J. L., ve Demirtaş, A. (1997). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: YÖK ve Dünya Bankası Milli Eğitim Geliştirme Projesi.
- Boyancı, S. (1994). *Türk gravür sanatının tarihsel gelişimi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Büyüköztürk Ş., Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A.
- Doğan, Y. (1998). *İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıflardaki sosyal bilgiler dersi için gerekli görsel ve işitsel materyal üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Epstein, T. L. (1994). The arts of history: an analysis of secondary school students' interpretations of the arts in historical contexts (W. Ross, Ed.). *Journal of Curriculum and Supervision*, 9(2), 174-194.
- Erbay, M. (1999). Ressam Vanmour'un tablolarında Hollandalı elçi Cornelis Calcoen. *Türkiye'de Sanat Plastik Sanatlar Dergisi*, 38, 46-49.
- Erdoğan, N. (2007). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi tarih konularının öğretiminde resimlendirilmiş öykülerin tarihsel düşünme becerilerinin gelişimine etkisini*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Genç, İ., Cazgır, V., Türedi, Ş., Çelik, M., ve Genç, C. (2009). *Ortaöğretim tarih 10. sınıf tarih ders kitabı*. Samsun.
- Güngör Akıncı, B. A. (2011). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretiminde temsili resim kullanımıyla tarihsel düşünme becerilerinin geliştirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Ioannou, A., Brown, S. W., Gehlbach, H., Boyer, M. A., Solomon, A. N., Janik, L., & Maneggia, D. (2007). Incorporating multimedia in social studies instruction: does it improve students' performance, interest, and instructional effectiveness attitude? (Montgomerie C. ve Seale, J. Ed.). *Proceedings of WorldConference on Educational Multimedia, Hypermedia and Telecommunications*. 3930-3935.
- Işık, H. (2008). *Tarih öğretiminde doküman kullanımının öğrencilerin tarihsel düşünme becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Keleş, H., Ata, B., ve Köksal, İ. (2006). Tarihî dokümanla tarih öğretiminin lise öğrencilerinin başarısına etkisi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 99-112.
- Köstüklü, N. (1999). *Sosyal bilimler ve tarih öğretimi*. Konya: Günay Ofset.
- Özdemir, K. (2006). *İlköğretim hayat bilgisi ve sosyal bilgiler müfredatlarının tarih konularında eğitim materyali olarak resmin kullanılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Paykoç, F. (1991). *Tarih Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Sakaoğlu, N. (1994). Lale devri. Düünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi. İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayınları.
- Stradling, R. (2003). *20. yüzyıl Avrupa tarihi nasıl öğretilmeli*. (A. Ünal, Çev.). İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Şahin, T. Y. (2000). İlköğretim sosyal bilgiler dersinde çoklu ortamların etkililiği, *Eğitim Araştırmaları*, 1(1), 68-73.
- Şimşek, A. (2003). Tarih öğretiminde görsel materyal kullanımı. *Gazi Üniversitesi Kurşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, IV (1), 141-155.
- Tay, B. (2007). Öğrenme stratejilerinin hayat bilgisi ve sosyal bilgiler dersinde akademik başarıya etkisi. *MEB*, (173). Ankara.
- Tutaysalgır, H. (2006). *Powerpoint sunu programıyla hazırlanan sosyal bilgiler dersi öğretim materyalinin öğrenci tutum ve performanslarına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe sözlük*. Ankara: TTK.
- Uluçay, M. Ç. (1958). *Tarih öğretimi (çevre incelemeleri)*. İstanbul: Öğretmen Cep Kitapları.
- Vella, Y. (2001). *Yaratıcı tarih öğretimi*. (B. Ata, Çev.). *MEB Dergisi*, (150), 3-8.
- www.estanbul.com/osmanlida-lale-devri-minyaturleri. adresinden23.08.2010 tarihinde alınmıştır.
- www.os-ar.com/levni/surname-i-Vehbi. adresinden23.08.2010 tarihinde alınmıştır.
- wikipedia.org/wiki/L%C3%A2le_Devri. adresinden23.08.2010 tarihinde alınmıştır.
- Yalın, H. İ. (1999). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Nobel.

The Effects of Visual Materials Used in History Education on the Academic Success "Sample of Ankara and Yozgat"

Dr. Kamuran ÖZDEMİR

Ministry of National Education-Turkey

Kamur_77@hotmail.com

Abstract

This study was conducted to determine the effect of visual materials used in secondary education history courses on student achievement. The study consisted of 198 students studying in the 10th grade selected by chance from the secondary education institutions affiliated to the Provincial Directorate of National Education in Ankara and the Directorate of National Education in Akdağmadeni District of Yozgat province. There were 102 students in the experimental group and 96 students in the control group. The study was applied to Ankara and Yozgat Akdağmadeni for a total of 20 lesson hours. The sample documents selected for the application phase of the study are "XVIII." This is included in the curriculum of the Ministry of National Education 10th grade (High School 2) History Course. Century Change and Diplomacy "Unit III. The period titled "Ahmet Dönemi" was continued under the subject of "Tulip Revolution". In this study, which is a quantitative research method, experimental design with experiment and control group was applied. In the experiment group, related subject was processed by traditional method by using the historical documents and by using the student centered approach, teaching material centered in the control group and the material shown in the experimental group. At the end of the application period, a 25-point academic achievement test was developed, which was developed by the researcher and experts of the subject concerned in the experimental and control group. It was determined that the use of visual materials in the history lessons increased the academic achievement of the experimental group students. In the experimental group, the student achievement scores do not differ according to the provincial and central status. Although it was determined that there were higher academic achievement scores in rural practice, there was no such difference between academic achievement scores in the central schools. In the control groups where no visual material was used, it was determined that the academic achievement scores were significantly higher in the center. The use of visual materials in the experiment classes aroused interest and curiosity in the students, and the interaction between the teacher and the student increased positively. As the course flow continued with the visuals, the student's interest gathered in the presentation and no noise environment occurred. As a result of this study, thanks to the activities prepared with visual materials, the students became more interested in the lessons and the lessons became more fun and enjoyable. Since the visuals given to students during the presentation using visual materials were defined, students were able to recognize and distinguish miniatures, engravings and paintings. Using the visual materials, it was found that the skills in the history curriculum developed more easily and at a higher level.

Keywords: History teaching, Student-centered approach, Traditional method, Teaching materials, Student academic success

**E-International Journal of
Educational Research,
Vol: 9, No: 2, 2018, pp. 19-45**

DOI: 10.19160/ijer.369256

Received: 20.12.2017

Accepted: 08.08.2018

Suggested Citation:

Özdemir, K. (2018). The Effects of Visual Materials Used in History Education on the Academic Success "Sample of Ankara and Yozgat", E-International Journal of Educational Research, Vol: 9, No: 2, 2018, pp. 19-45, DOI: 10.19160/ijer.369256

EXTENDED ABSTRACT

Problem: History lesson, which is in all stages of the Turkish education system, has benefited from multiple teaching strategies, techniques and teaching materials in order to achieve its objectives and ensure that the course is learned. Teaching materials that can be used in history teaching; reading materials, audiovisual tools, objects and models, environmental resources, trips, historical exhibits and oral history. One of these teaching materials is visual materials used in textbooks. Visual tools that transform teaching into an interesting and effective style can be found in textbooks: pictures and photographs, miniatures, engravings, maps, graphics, timelines and cartoons. Pictures and photographs, which have an important place in the teaching materials used in history teaching, can easily give many messages that are hard to tell with words about the period in which they are performed. The photographs used in history teaching are a documentary preferred by historians who are more interested in the recent period. Photographs carry the history of the time it was taken, helping to learn and revive history. The most important examples of historical events or depictions that can be described as pictorial evidence in Turkish history and culture are miniatures and engravings. This work, which has an essence of field research, is made up of three main sections: introduction, research and conceptual framework; methodology, findings and reviews; including conclusions and recommendations.

Purpose: This work was conducted in order to determine the effects of visual materials used in secondary education in history lesson on student achievement. By working on related publications and researches, objectives and sub-objectives of the study in the context of the questions were examined. The findings were interpreted in accordance with the scientific method and, the thesis has been completed by suggesting in order directing the new scientific researches in the light of these findings. The study population is Ministry of National Education Ankara, Secondary institutions and the Provincial Directorate of National education in Yozgat/Akdağmadeni. But, as the number is excessive, sampling was applied. The district of Akdağmadeni has been preferred, because the researcher has been working there. As in this location is a sample from every academic institution, accordingly including the same types of high schools were determined from Ankara and randomly selected secondary schools in the same grade level were administered the achievement test which were developed by experts of field as the data collection.

Method: Experimental application of the research was made up of 198 randomly chosen students having education in 2011-2012 Educational Years in high schools of National Education Ministry, Ankara Province National Education Directorate and Akdağmadeni District National Education Directorate. 102 students took part in the experimental group and 96 students in the control group. For Ankara and Yozgat/Akdağmadeni, research was administered to a total of 20 hours. Selected sample documents for the implementation phase of study are from the Ministry of Education, Secondary Education History Lesson 10th grade curriculum unit: "Change and Diplomacy in XVIII. Century," "Third Ahmet Period" "Tulip Age" section were carried out within the scope of the subject.

Findings: In this study, increase of students' academic achievements and interests towards the lessons depending on the usage of visual materials in secondary schools history lessons have been studied. In this quantitative research systematic study, a test type with experimental group and control group was applied. While in the experimental group the related subjects were handled student centered by using historical documents, in the control group subjects were handled textbook centered traditionally by standard expression of materials that were used in the experimental group. During application, lesson has been committed to experimental group by using the documents consisted of visual materials. At the end of the application process,

achievement test on the issue which committed to experimental and control groups have been applied.

Conclusion: At the end of the application, quantitative findings have been interpreted and evaluated with data analysis program SPSS 21.0. As a result of quantitative findings; according to the results of the applied academic achievement tests which were done after the lessons that were performed by using visual materials and that were not performed that using visual materials, the academic success levels of the experimental group students were higher in both country and center. These conditions show differences for being country or center. Though in the applications which were done in the country, the academic success was in favor of experimental group, in center schools these kind of difference couldn't be found. The control groups which weren't used visual materials; the academic success condition is occurred in favor of center schools in the experimental group which had an. Based on the obtained results, research has been completed by giving suggestion by the researcher.